

Bundel van de Commissie Samenleving van 14 mei 2020

Agenda bijlagen

BV20.0069 Agenda Samenl 14-05-2020

- 1 Opening en mededelingen voorzitter
- 2 Inspreker(s)
- 3 Vaststelling verslag vorige vergadering
BV20.0043 Verslag cie Samenleving d.d. 12 maart 2020
- 4 Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen
- 5 Bespreekpunten
- 5.a Actie gemeenteraad Enschede 'Stop de begrotingserosie als gevolg van de decentralisaties'
Griffie

U20.03754 Reactie college op ingekomen brief gemeenteraad Enschede 'stop de begrotingserosie als gevolg van de decentralisaties'
T20.05568 Technische vragen Leefbaar 3B over Landelijke actie Enschede
T20.04324 Memo bij brief gemeenteraad Enschede
I20.09705 Brief gemeenteraad Enschede
- 6 Stukken ter advisering aan de raad - geen
- 7.a Actualiteiten uit het college
- 7.b Actualiteiten uit de commissie
- 7.c Verbonden partijen
- 8 Rondvraag en sluiting

Agenda

Aan de leden van de Commissie Samenleving
c.c. College van B&W, MT

Uw brief van/kenmerk	ons kenmerk/afdeling	Bijlage(n)	Lansingerland
	-- Griffie		30 april 2020

Onderwerp	Doorkiesnummer
Agenda	010-8004391/4392
Commissie Samenleving	
d.d. 14 mei 2020	

Geachte commissieleden,

Hierbij ontvangt u de agenda voor de digitale vergadering van de Commissie Samenleving, te houden op donderdag 14 mei 2020 om 20.00 uur.

U bent uitgenodigd deze vergadering bij te wonen.

De agenda voor de a.s. vergadering luidt als volgt:

1. Opening en mededelingen voorzitter
2. Inspreker(s)
3. Vaststelling verslag vorige vergadering
4. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen
5. Bespreekpunten
- 5.a. Actie gemeenteraad Enschede 'Stop de begrotingserosie als gevolg van de decentralisaties'
6. Stukken ter advisering aan de raad - geen
- 7.a. Actualiteiten uit het college
- 7.b. Actualiteiten uit de commissie
- 7.c. Verbonden partijen
8. Rondvraag en sluiting

Hoogachtend,
de voorzitter,
Alexander Kuipers

VERSLAG

Commissie Samenleving

e
Datum vergadering : 12 maart 2020

Aanwezig

Commissieleden:

Leefbaar 3B : Leon Erwich, Machiel Crielaard, Wouter Hoppenbrouwer
VVD : Conny Hermans, Marloes Draak
CDA : Dave Bergwerff, Frank Buijs
WIJ Lansingerland : Leon Hoek, Erwin Barendregt
CU : Paul Lieverse
D66 : Brecht Weerheijm

GroenLinks : Selgei Gabin, Anja de Geuse
PvdA : Petra Verhoef, Valmir Xhemaili

Voorzitter : Alexander Kuipers

Commissiegriffier : Rianne Kokke

Wethouders : Ankie van Tatenhove

Afwezig

VVD : Juval Pat El
CDA : Nelleke Bouman
CU : Kees-Willem Markus
D66 : Erik Jonker, Eva Heijblom

1. Opening en mededelingen voorzitter

De voorzitter, om 20.00 uur: Hartelijk welkom bij deze vergadering. Wij hebben bericht van verhindering van de heer Pat El, mevrouw Bouman, zij wordt vanavond vervangen door de heer Buijs. En bericht van verhindering van de heer Jonker, hij wordt vervangen door de heer Weerheijm. Deze is voor de eerste keer in de commissie. Tweede? Desalniettemin, hartelijk welkom. Ik mis wel mevrouw Heijblom, komt zij niet? Mevrouw Verhoef, ah, daar is mevrouw Verhoef. De heer Markus. Komt niet? Dan gaan we het met u doen.

2. Insprekers

De voorzitter: Er hebben zich vanavond geen insprekers gemeld.

3. Vaststelling verslag vorige vergadering d.d. 6 februari 2020

De voorzitter: Zijn er mensen die hier een opmerking bij hebben? Zo niet, dan stellen we hem vast.

4. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen

De voorzitter: Geen opmerkingen? Nee?

Inventarisatie rondvragen:

De heer Hoek: chillplekken.

De heer Weerheijm: een vraag over de brief van stichting Vluchtelingenwerk Nederland.

5. Besprekpunten:

Er zijn geen besprekpunten.

6. Stukken ter advisering aan de raad:

6.a Investeringsvoorstel veranderopgave jeugdhulp, uitvoering Wmo en bedrijfsvoering sociaal domein

De voorzitter: Er zijn technische vragen van L3B gekomen, deze zijn beantwoord en zaten bij de stukken.

De heer Lieverse, CU: In den lande is heel wat gestudeerd op het onderwerp jeugdzorg en de overschrijdingen van de budgetten. In sommige plaatsen is men overgaan tot nogal wat noodgrepen en soms acute noodgrepen, daarom ben ik erg positief verrast, dat in onze gemeente het heel anders is. Wij zijn in juni, met de uitgebreide rapportage van mei, al ingelicht over de analyse die ten grondslag ligt aan de verder plannen die zouden gaan komen. We hebben toen over het rapport Berenschot gedebatteerd hier in de commissie. We zijn in december bijgepraat over wat daaruit voort gekomen is aan voorlopige plannen. En nu ligt er een voorstel. Het voorstel vindt de CU een heel positief voorstel. Wij verwachten dat het hiermee inderdaad mogelijk is om het maatschappelijk effect van snellere hulp, en dichter bij huis ook, te kunnen gaan bereiken. Dat er namelijk minder wachttijden zullen ontstaan voor mensen die deze hulp nodig hebben. We praten over de jeugdzorg. We hopen ook, dat het een besparing gaat betekenen op specialistische GGZ, omdat een aantal verwijzingen minder nodig zal blijven ofwel de verschillende doelstellingen die in het rapport genoemd staan, daarvan verwachten wij dat die haalbaar zullen zijn. Een paar opmerkingen of een paar suggesties. Eén is, dat het een probleem is misschien, gezien de vraag van medewerkers die in een andere gemeente ook speelt rond dit, of er voldoende gekwalificeerde medewerkers gevonden zullen worden. We vinden het belangrijk, dat willen we als fractie ook graag naar voren brengen, dat we niet ondermaats mensen gaan vinden voor deze functie, maar dat het echt goed gekwalificeerde mensen zijn, die niet te snel zullen doorverwijzen uit zichzelf, omdat ze zelf de problematiek niet aan zouden kunnen. Een ander aspect is de manier van financieren. Dat was bij de bespreking kort geleden onduidelijk, bij de beeldvorming. Gezien de contacten die wij zoal hebben met huisartsen, ook privé, vinden wij het een idee waard om het een subsidievorm te laten zijn, waarbij de betaling, zoals het voor andere functies ook gebeurt door de huisarts te laten plaatsvinden. Om een aantal redenen. Ten eerste: het is veel logischer om de betaling in de functionele samenwerking in één hand te laten zijn. Een andere reden is: als op termijn, als blijkt dat deze aanpak ook succes oplevert, dat dan de overgang van de normale financiering, dat de POH helemaal in dienst is van de huisarts, zonder subsidie, ook soepeler zou kunnen gaan verlopen. Het laatste punt is de monitoring, die belangrijk is. Huisartsen zijn soms van nature nogal huiverig voor meekijken over de schouders door anderen. Dus we hopen, dat de monitoring zo afgestemd wordt, dat het ook in de raad ons voldoende informatie geeft om te weten of deze subsidie ook voldoende oplevert. En in de tweede plaats ook niet teveel in de wielen rijdt van de professionals. Wij vinden het al met al een goed plan, want wij vinden ook, dat een goede jeugdhulp een investering waard is.

De heer Crielaard, L3B: Tijdens de eerdere vergaderingen, zoals tijdens de bespreking GR Jeugdhulp, sprak ik namens L3B al het belang uit van voldoende middelen en aandacht voor de jeugdhulp. Ook gaven wij het belang aan van het krijgen van grip op de kosten en dat wij de ambitie om de kosten om te buigen aandachtig zullen volgen. Met het voorliggende stuk worden voorstellen gedaan voor een aantal investeringen en om grip te krijgen op de kosten. Laat ik om te beginnen voorop stellen, dat L3B in de kern blij is met dit voorstel. De ambitie is duidelijk en de inzet op het ombuigen van de kostenstijging is vanzelfsprekend iets waar L3B achter staat. Tegelijkertijd hebben wij wel nog een aantal zorgen, die de wethouder hopelijk weg kan nemen. Wij hebben n.a.v. onze zorgen een aantal technische vragen gesteld. Wij danken het college en ambtenaren voor de beantwoording. Wij vroegen o.a. naar de taak van de JOSjes en de jeugdconsulent, omdat wij ons afvragen of zij qua uitdaging niet teveel op dezelfde problematiek aansturen. Uit de beantwoording maak ik op, dat deze twee niet hetzelfde zijn, maar ik zie wel enige overlappingen als het gaat om bijvoorbeeld signalering van problematiek. Kan de wethouder uitleggen of er sprake is van aansturing op dezelfde problematiek? N.a.v. de beantwoording van onze vragen blijven er voor ons nog twee dingen onduidelijk. Bij de beantwoording van vraag 5 geeft u aan, dat het geld, dat bestemd is voor jeugdhulp ook uitgegeven wordt aan jeugdhulp. Maar ik was eigenlijk concreter op zoek naar waar binnen de jeugdhulp dit geld exact naar toe gaat. Kan de wethouder hier iets dieper op ingaan? Ook geeft u aan € 50.000 te reserveren voor de ontwikkeling van Klare Taal. Kunt u nader toelichten waarom het herschrijven en digitaal beschikbaar stellen € 50.000 kost? In de zienswijze op de begroting GR Jeugdhulp staat dat een belangrijk onderdeel van het verstevigen van grip op de samenwerking met gecontracteerde jeugdhulpaanbieders betreft. In de zienswijze wordt geconstateerd, dat nog niet alle aanbieders voldoen aan de contractuele afspraken. In het coalitieakkoord is opgenomen, dat wij in Lansingerland de toename van grotere problemen bij jongeren zullen tegen gaan door een integrale ketenbenadering. Deze samenwerking betreft onze volgende zorg. Wij horen graag van de wethouder hoe de samenwerking tussen en met aanbieders er nu voor staat. Daarnaast lees ik in de media berichtgeving dat de kostenstijging jeugdzorg veroorzaakt wordt door bureaucratie binnen gemeenten. Ik hoor graag van de wethouder of zij dit beeld ook in Lansingerland herkent. Tot slot heeft L3B nog een vraag betreffende de basisverzekering. Het is voor ons nog onduidelijk waarom de basisverzekering het wel dekt als je met je kind naar de huisarts gaat, maar niet als je naar de POH gaat. Hoe kan dit en kan de wethouder dit uitleggen? Dank u wel.

Mevrouw Gabin, GL: Voor ons ligt een raadsvoorstel om middelen vrij te maken uit de bestemmingsreserve sociaal domein voor investeringen in de veranderopgave jeugdhulp, zoals de inzet

van praktijkondersteuners bij huisartsen, versterking van de gemeentelijke toegang en de monitoring hiervan. GL is van mening, dat het nodig is om op meerdere punten in te zetten en bruggen te slaan tussen verschillende partijen en ontvangers van zorg. Inzetten op een samenhangend project als deze lijkt ons dan ook verstandig om meer grip te krijgen op de jeugdhulp. Een belangrijke oorzaak voor de kostenstijging ligt in het verlengde van zwaardere zorg bij gelijkblijvende problematiek. Graag zien wij nog hervormingen in de nieuwe inkoop van het lokaal gecontracteerde aanbod, zodat er een breder palet aan diensten kan helpen om jeugdhulp af te schalen en de uitstroom te bevorderen. Tot slot willen wij benadrukken, dat het kind en zijn omgeving meer dan voorheen centraal moet staan. De veranderingopgave moet niet tot gevolg brengen dat er minder of geen jeugdhulp wordt ingezet, terwijl dat wel nodig wordt geacht. Wij moeten voorkomen dat de toegang tot jeugdhulp niet zonder reden wordt bemoeilijkt. Een balans vinden in de kwaliteit en zorgverlening versus kostenbesparing is dan ook zeer belangrijk. Dank u wel.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Met dit voorgelegde raadsvoorstel wordt de raad gevraagd om een besluit te nemen over een fiks aantal investeringen over een periode van 3 jaar in het sociale domein. De opgebouwde reserve sociaal domein met een waarde van totaal € 3mln verdampt hiermee in één besluit. De PvdA heeft in het verleden vaak gemopperd over het feit dat een grote reserve sociaal domein werd aangelegd, want wij stelden daarbij steeds de vraag waardoor de jaarlijkse overschotten waren ontstaan en waarom ze niet waren gebruikt voor bijvoorbeeld Wmo en andere ondersteuning. Onze zorgen zijn door de jaren heen weg genomen. Het beleid in het sociale domein werd steeds sterker en er werd ook steeds duidelijker over gecommuniceerd naar de raad. De opgebouwde reserve komt nu dus heel goed van pas en we zijn er blij mee, dat die er nu is. Op zich kunnen wij dit voorstel dus steunen. In het afgelopen jaar zijn we door de wethouder en de ambtenaren goed geïnformeerd over de mogelijke oorzaken van de stijging van de kosten in de jeugdzorg, de mogelijke oplossingen, de knoppen waar aangedraaid kon worden. De mogelijke oplossingen die er zijn om de hulp te verbeteren en de stijgende trend van zwaardere jeugdzorg te stabiliseren, zoals het zo mooi staat in het voorstel, en die ook terug te dringen. De investeringen die nodig zouden zijn waren ook al aangekondigd in het najaar. Niet met precieze bedragen, dus in die zin waren we ook niet verrast. U gaf toen al aan, in de avonden met voorlichting en stukken die via brieven ook tot ons zijn gekomen, dat de samenwerking met en de ondersteuning van de huisartsen cruciaal zouden zijn. Op die manier kon het aantal doorverwijzingen worden verminderd. U legt dat verder goed uit, wat uw ambitie daarbij is. De businesscase ziet er solide uit, bij de jeugdzorg. Ook bij Wmo beschrijft u een aantal ontwikkelingen die veel druk leggen op afhandeling van aanvragen en wilt u ruimte maken voor betere casemanagement. Dat geldt ook voor de jeugdzorg. Dat kunnen we ook steunen, want op die manier kun je ook beter één op één steun verlenen en ook de kosten hopelijk laten dalen en ook de hulp weer daadwerkelijk op maat geven. Dus in grote lijnen begrijpen we uw plan, zien we er ook wat in, kunnen we het in principe steunen. We hebben wel een vraag nog. U heeft natuurlijk een aantal effecten voor ogen, minder uitgaven op termijn, de juiste zorg voor de kinderen, kortere wachttijden, maar met hoeveel zekerheid kunnen we die gehoopte effecten nou verwachten? Welke effecten kunnen we verwachten, welke baten zijn er, zowel financieel als ook maatschappelijk? Met hoeveel zekerheid kunnen we daarop rekenen? Kan de wethouder daar nog antwoord op geven? Dank u wel.

De heer Hoek, WIJ: Voor ons ligt een prima voorstel, denk ik, wat behelst om binnen twee jaar grip te krijgen op de stijgende uitgaven jeugdhulp. Dat gaan we doen d.m.v. de inzet van praktijkondersteuners. Het voordeel daarvan is, dat het snel kan en dat er dichtbij hulp geboden kan worden. Als klap op de vuurpijl, en dat is een interessante, gaan we ook nog een besparing genereren. Dus dat is prachtig. Het gaat om een tijdelijke capaciteitsuitbreiding, heb ik gelezen. Dan is het mijn vraag: is het een inhaalslag? Zorgen we er daarmee in de tussentijd voor dat de huisarts meer toegerust is op psychische problemen en krijgt hij daar meer tijd voor, door de tijd, omdat het gaat om een tijdelijke maatregel. Dan moet je wel iets in de tussentijd doen om het probleem aan de andere kant van de deur ook op te lossen. U wilt het dekken uit de bestemmingsreserve sociaal domein. Het gaat om € 3mln. Dat is een logische insteek. Maar mijn vraag is dan: als het om besparing gaat, maak ik dan een hele rare denkfout door te veronderstellen dat die € 3mln over een jaar of 3, 4 weer in dat fonds zit? Want dan is het een besparing. Als we het nu gaan uitgeven en er is niets meer over, dan is het geen besparing, dan geven we € 3mln extra uit. Dus mijn vraag is: is het nou echt een besparing? Of is het een investering? Wat mij niet helemaal duidelijk wordt, en dat heeft misschien te maken met het feit dat ik niet bij de beeldvorming ben geweest, excuses daarvoor, en ik kan me voorstellen dat die vraag daar ook aan de orde is geweest, maar als ik hier in dit huis zit hoor ik altijd dat het met onze jeugd, gezien de aantallen die we hebben, lang niet zo slecht gesteld is. Ik ben er altijd trots op. Maar als ik dan lees, dat we hier veel meer doorverwijzen, 54% t.o.v. 32% landelijk, dan snap ik dat dat wellicht aan de capaciteit van de huisartsen ligt en ook aan het gebrek aan kennis bij huisartsen op dit vlak, maar ik zou daar van u toch meer duiding over willen hebben, want op het moment dat deze procentuele verhoudingen zoveel uit elkaar lopen, dan kan ik me toch niet aan de indruk onttrekken, dat het hier misschien wel niet zo goed gaat. Graag

word ik daarin tegen gesproken, maar dat zult u begrijpen. U verwacht 40% minder verwijzingen. Dat gaat u aanvliegen door 4 uur per week per praktijk een praktijkondersteuner toe te voegen. Er vindt een geleidelijke uitrol plaats naar alle praktijken. Mijn vraag is dan: is dat voldoende? Ik ga ervan uit van wel, maar het lijkt mij erg weinig. Aan de andere kant, en dat meen ik in alle oprechtheid, past deze aanpak prima binnen de kaders van de transformatie, waarin we meer preventieve en minder specialistische zorg willen inzetten. Volgens mij is het inzetten van praktijkondersteuners een prima tussenoplossing. Wat ook gerust stelt, in mijn optiek, is dat Berenschot, die hier lokaal onderzoek heeft gedaan, eigenlijk zijn goedkeuring geeft aan de insteek, die wij plegen. Dan heb ik nog een vraag die overeenkomt of in het verlengde ligt van de heer Crielaard. Is het een idee, dat sluit aan bij wat de heer Lieveerse zei, het zijn tijdelijke functies, gaan we deze mensen ook krijgen, want de markt om specialisten te krijgen is een hele lastige op dit moment. Is het in overweging genomen, en ik weet niet of het überhaupt kan, maar daarom stel ik de vraag, om jeugdcoaches op de scholen wat meer op te leiden om deze functie ook te vervullen, want mijn ervaring is dat met name jeugdcoaches op scholen heel laagdrempelig zijn en heel veel voor onze jongeren kunnen betekenen. Mijn vraag aan u is: is dat ook een overweging geweest of zou dat eventueel ook nog een optie kunnen zijn, omdat die mensen nu al in scholen actief zijn. Op het moment dat zij wat meer toegerust worden om hulp te bieden, dan zou dat een mooie win/win constructie kunnen zijn. Dank u wel.

De heer Buijs, CDA: Het CDA Lansingerland staat voor omzien naar elkaar. De investeringen in de jeugdzorg zijn er om de kwetsbaarste minderjarigen in onze gemeente een betere kans te geven op een zelfstandige en gelukkige toekomst. Het CDA wil juist opkomen voor de zwakkeren in onze samenleving en de praktijkondersteuner, de POH, kan wellicht ook helpen om onnodig verzwaarde diagnoses, de zogeheten upcoding, te stoppen en de jeugdige dusdanige goede zorg te bieden, dat voor deze jeugdigen binnen een x-aantal maanden minder zorgkosten worden gemaakt. Onze partij staat echter ook voor orde op zaken stellen. De investeringen van de afgelopen jaren, wat is daar nu concreet het resultaat van? Aandacht voor evaluatie van het gevoerde beleid. Het zou een verademing zijn en bovendien meer draagvlak vormen, nog meer dan nu, voor grote investeringen zoals voorgesteld. Al geruime tijd vragen we dan ook om meer inzicht en sturing van dit college op de stevig stijgende jeugdzorguitgaven. Het baart het CDA dan ook zorgen dat de aanpak eenzijdig gericht blijft op de toegangverlening en de vraag naar zorg, terwijl de analyse van het aanbod vrijwel onuitgewerkt blijft. Verder signaleert het CDA al vaker dat het college steeds laat is met de aanlevering van sturingsinformatie aan deze commissie en de raad. Vaak volgt de jaarrapportage over het afgelopen jaar pas na het zomerreces. Het zou de wethouder dan ook sieren als zij zich, naast het aankondigen van mooie nieuwe plannen, met eenzelfde enthousiasme en geestdrift zou inzetten voor het veel tijdiger ordenen en inzichtelijk maken van gemeentelijke jeugdzorguitgaven. De heer Lieveerse: Ik hoor de heer Buijs vragen waarom er niet meer wordt nagedacht over de analyse van de problematiek en ook op de preventieve manier daarop ingespeeld. Nu is dat een vraag, die in veel gemeenten speelt, want de problematiek is landelijk. Ook de overheid landelijk is hier mee bezig. Wat vindt u van de uitkomsten die landelijk hierover naar buiten gekomen zijn? De heer Buijs: Dank u wel, daar ga ik straks op in. Ik heb niet gezegd dat de hele analyse niet uitgewerkt is, ik heb het vooral over de aanbodanalyse, want de analyse op het gebied van toegang, de kwalificering van de diagnose, daar is de kritiek niet op gericht. De kritiek gaat over aanbodanalyse van het college. Wat ik nog wil toevoegen is dat ook haar eigen partij het belang benadrukt van betere monitoring. Ik rond af. In algemene zin is het voor het CDA Lansingerland niet ondenkbaar dat dit college opnieuw structurele investeringen voorstelt in jeugdzorg, zeker wanneer deze op de lange termijn ten gunste zijn van jeugdigen die zorg nodig hebben en ook nog een besparing zouden kunnen opleveren. Het zou echter ook verstandig zijn, wanneer de wethouder zich in haar focus nu voortvarend richt op alles wat is blijven liggen tijdens haar periode. Het CDA Lansingerland verwacht van dit college tenminste meer ambitie en vooral meer actie op drie punten. In de eerste plaats concrete aanbodsturing. In de tweede plaats behoorlijke sturingsinformatie. En in de derde en laatste plaats verbeterde ketensamenwerking. Er zijn ook andere partijen hier aanwezig, die hier op hebben geattendeerd. Ik ga hier namens het CDA wat vragen over stellen. Op het punt van financiën: in hoeverre is het realistisch, bij punt 1.5, dat het rijk per 2022 extra geld vrij maakt voor de jeugdhulp? Kijk ook eens naar bijlage 3: in hoeverre is de besparing per cliënt (€ 3.000) te verwachten? Andere partijen refereerden ook al op de verwachte effecten. Hoe hard zijn die verwachte effecten. Is de kans groot dat het meer of minder dan deze € 3.000 gaat worden? Want dan wordt die businesscase, die de PvdA zo stevig vond, wat wankel. Zeker voor het beperkt aantal uren dat wordt ingezet. Mevrouw Verhoef: Ik heb gezegd, dat die businesscase goed was uitgewerkt, maar ik wel gevraagd naar de zekerheid die er is rondom die te verwachten effecten. Dat zijn natuurlijk aannames. De heer Buijs: Eerder in deze discussie werd gerefereerd aan de aanbesteding van deze praktijkondersteuner. Wordt het nu in samenwerking gedaan met andere gemeenten? Zo nee, waarom niet? Ik begrijp dat het college nogal kritisch is op die regionale samenwerking en dan doet zich natuurlijk de vraag voor: wat heeft die samenwerking met andere gemeenten nu laten liggen? Waarom, en dat refereert dan ook weer aan de vraag van de CU, waarom is het voornemen nu om lokaal te contracteren als de minister dit nu juist regionaal wil gaan aanpakken?

Het blijkt dat veel lokale aanbestedingen toch niet het gewenste effect opleveren. Wat ons ook heeft gefraspeerd, is dat er over eerdere investeringen wordt heengestapt. Hebben die dan niet gewerkt? Hebben ze wel gewerkt? Kunnen die dan worden ingetrokken? Ook vanwege de overlap, die bleek uit eerdere technische vragen over de JOSjes en de jeugdconsulent. Er komt nu weer een partij bij in de keten. Is er nu daadwerkelijk geëvalueerd? Wij weten het niet, maar het zou echt heel belangrijk zijn. We denken dat het voor de wethouder ook heel belangrijk is, dat zij dit verder oppakt. Hoe worden de ouders/verzorgers betrokken bij die evaluatie? Ook bij de beeldvorming, helaas was de heer Hoek daar niet bij, maar bij de beeldvorming werd duidelijk dat er veel knelpunten in die aanbodketen zijn. Er is mismanagement, er is mismatch tussen aanbieders. Het zou goed zijn om ter verbetering van de monitoring ook te werken met het toevoegen van meer informatie over aanbieders. Hoe kan het nou zijn dat een evaluatie van de geleverde jeugdzorg nog altijd niet verplicht is voor uitbetaling aan aanbieders? Dat is werkelijk een raadsel. Dank u wel.

Mevrouw Draak, VVD: Ik hoor eigenlijk weinig mensen over de Wmo, daar heb ik aan het einde ook nog een vraag over aan de wethouder. Ik begin even met de jeugdhulp. We hebben het eigenlijk van de meeste fracties gehoord, de VVD fractie is ook heel positief over de inspanningen die worden gedaan om de stijgende lijn in kosten en doorverwijzingen naar specialistische jeugdzorg te doorbreken. Er zijn veel gemeenten, die al ervaring hebben met de POH. Het mes lijkt aan meerdere kanten te snijden. Kinderen krijgen op korte termijn inhoudelijke aandacht, een soort eerste hulp van een professional, waarmee naar verwachting 40% minder doorverwijzingen naar specialistische hulp nodig lijken. Behalve dat het kind dus eerder geholpen wordt, helpt dit ook om wachtlijsten in specialistische jeugd GGZ te verminderen, waar uiteindelijk ook de kinderen baat bij hebben, die deze hulp wel nodig hebben. Een deel van de gevraagde investeringen of gebruik van reserve, dat rechtstreeks betrekking heeft op deze POH steunt onze fractie volmondig. Ook de jeugdcoach op school draagt bij aan het doel van korte termijn hulp verlenen, dus die oplossing lijkt ons heel goed om de trend te doorbreken. Er zijn twee dingen, waar onze fractie twijfels over heeft. Het eerste gaat over de projectleider, die men wil aanstellen of die reeds is aangesteld. Deze projectleider kost 10% van de gevraagde investering, die is gerelateerd aan jeugdhulp en gaat 12 uur per week werken. Ik kan me echt niet voorstellen dat die 12 uur per week met wat andere organisatie van de werkzaamheden niet belegd kan worden binnen het huidige team. Het is natuurlijk logisch dat we coördinatie en overzicht op de veranderopgave willen houden, maar waarom is daar een dure projectleider voor nodig? Daar zijn wij niet erg van overtuigd. Als alternatief zou ik willen zeggen: waarom houden we dat geld niet in de reserve? Of, als we het toch perse willen uitgeven, waarom besteden we dat dan niet aan een extra JOS of extra POH? Dat zet namelijk zoden aan de dijk voor het doel van jeugdhulp: hulp geven. Een projectmanager doet niets aan wachtlijsten. Ik zou graag van de wethouder willen horen of zij bereid is te onderzoeken of dit voorstel tot de mogelijkheden behoort? Dus, geen projectleider, in plaats daarvan geld besparen of een extra JOS of POH aanstellen. Daarnaast aarzelen we over de extra gevraagde capaciteit aan jeugdconsulenten. Zij zijn in dienst van een overheidsinstelling en leveren geen zorg, maar omdat de gemeente moet bepalen of de hulp wordt toegekend. De heer Buijs: Bent u wel of geen voorstander van het voorstel? Ik hoor u zeggen dat het voorstel kan worden ingevuld met het huidige budget bij de huisarts. Klopt dat? Mevrouw Draak: Dan ben ik vast niet helemaal duidelijk geweest. Waar wij heel erg over te spreken zijn, is het deel van het voorstel dat gaat over het aanstellen van praktijkondersteuners huisartsen. Wij hebben wat aarzelingen bij de andere inhoud van het voorstel. Afhankelijk van de beantwoording door de wethouder zullen wij het voorstel in zijn geheel steunen of wellicht amenderen. Ik ga even verder. We aarzelen dus over de capaciteit aan jeugdconsulenten. De gemeente bepaalt of de hulp wordt toegekend, maar daarvoor moeten mensen, als ze de ingang jeugdconsulent kiezen, met een overheidsfunctionaris in gesprek. Ik kan me voorstellen dat daar misschien de hoofdoorzaak ligt voor het feit dat in Lansingerland relatief veel huisartsen doorverwijzen. Mensen kiezen namelijk voor de huisarts, omdat ze daarmee niet met een overheidsfunctionaris in gesprek hoeven. Dat is mijn idee. Ik ben geschrokken van wat ik op de beeldvorming heb gehoord. Ik heb begrepen, dat er situaties kunnen zijn, waarin de praktijkondersteuner huisarts samen met de jeugdconsulent een brede uitvraag doet met een hulpvraag. Ik vind dat echt veel en veel te ver gaan. Als mensen bij een huisarts binnen komen, dan willen ze wel op advies van hun huisarts met een professional in gesprek die meer tijd voor ze heeft, namelijk de POH. Maar wat doet een consulent van de gemeente bij zo'n gesprek? Ik vraag me af hoe dat zit met privacy en of er dan niet nog een extra gesprek nodig is omdat mensen dan misschien toch niet alles vertellen en daarna toch een extra gesprek doen, waardoor je winst in tijd of aantal gesprekken weer verloren gaat. Ik zou heel graag van de wethouder willen weten hoe zij kan garanderen dat er een strikte scheiding blijft tussen toekennen van hulp en hulpverlening. Tenslotte is er ook nog een gevraagde investering van € 308.000 ruim m.b.t. de Wmo en de bedrijfsvoering sociaal domein. Op de beeldvorming heb ik begrepen, dat dit bedrag dan ook wordt gevraagd vanuit de reserve. Die reserve is ooit ontstaan vanuit een rijksbijdrage voor de veranderopgave jeugdhulp. Wij hebben als raad besloten om daar een reserve sociaal domein van te maken, dus technisch gesproken is het voorstel misschien wel correct om te doen, maar de VVD fractie vraagt zich af of deze reserve niet alleen zou moeten worden ingezet, daar gaan wij dan als commissie

en raad over, voor verbeteringen die te relateren zijn aan jeugdhulp. Dus wat ik aan de wethouder nog graag zou willen vragen is of er geen alternatieve manier is om het stuk, dat aan Wmo en algemene bedrijfsvoering te relateren is op een andere manier in de begroting te financieren. Ik realiseer me wel, dat als we er ja tegen zeggen, dat de gemeente het linksom of rechtsom toch moet betalen, maar de stijgende trends in de jeugdzorg zijn nog zeker niet verbroken, dus moeten we die reserve niet daarvoor gebruiken. Dan sluit ik me ook aan bij wat de heer Hoek net zei. Als we de reserve al leeg trekken en we weten nog niet of het echt wel een besparing is of dat we gewoon extra geld uitgeven, dan heb ik wat zorgen over het Wmo deel vanuit de reserve. Dat was mijn bijdrage. Dank u wel. De voorzitter: U komt precies op nul seconden uit. Dat worden geen interrupties of tweede ronde meer, lijkt me.

De heer Weerheijm, D66: Ik zal proberen om er niet al te veel een voorleesavond van te maken, maar ik heb wel een mooi stukje gekregen van mijn collega's. Allereerst dank aan de wethouder en de ambtelijke ondersteuning voor het mooie en goed leesbare stuk. Dit stuk schetst een beeld dat de commissie al langer bekend voorkomt. Jeugdzorg blijft een weerbarstig dossier, waarbij een groei op de kosten soms moeilijk is te beheersen. Ik zal los ingaan op de drie voorgestelde investeringen. Eerst over de praktijkondersteuners GGZ jeugd bij huisartsen. Ik sluit me eigenlijk aan bij de woorden van de heer Hoek over het relatief hoge doorverwijspercentage. Wij hebben er zelf wel een aantal ideeën over, waardoor dat zou kunnen komen, maar we zouden het graag van de wethouder willen horen. Daarnaast blijkt dat de inzet van praktijkondersteuners in het volwassenen domein al een succes is, al wordt het daar meestal door de verzekeraar bekostigd. De signalen uit het jeugddomein zijn ook positief en daarom kan D66 dit onderdeel volledig ondersteunen. Ook omdat het niet alleen effect heeft op de kosten, maar ook de dienstverlening aan de cliënt verbetert. Minder wachttijd, maatwerk en een persoonlijke benadering met iemand die de omgeving kent. Ik wil het even hebben over de versterking van de gemeentelijke toegang. Er wordt gesteld in het stuk: medewerkers in de gemeentelijke toegang hebben ruimte nodig om de veranderopgave te realiseren. Naast de huisarts is de gemeente de belangrijkste verwijzer naar jeugdhulp. Voor de gemeentelijke toegang betekent de veranderopgave onder meer dat we extra inzetten op het onderzoek door consultants naar de situatie van gezinnen die hulp vragen en wat deze gezinnen in hun eigen kracht kunnen oplossen. Er zit een risico in het genoemde 'consultanten maar één missie hebben', namelijk kosten beperken, mensen zoveel mogelijk in hun eigen kracht laten oplossen, inwoners van dure specialistische hulp weg houden. Ik formuleer dit expres wat extreem, omdat ik weet dat dit zeker niet de intentie is van betrokken medewerkers en van de gemeente, maar dit is wel het effect dat op de loer ligt. Natuurlijk moeten de kosten beheersbaar zijn, maar zo goed mogelijke zorg op maat, uit welke bron dan ook, moet voorop staan. Kan de wethouder aangeven hoe ervoor gezorgd wordt dat hier in de uitvoering aandacht voor is? Een andere belangrijke schakel in de hulpverleningsketen zijn de jeugdcoaches op scholen. Zij signaleren en hebben kortdurende ondersteunende gesprekken met ouders of kinderen. Soms blijft dat los staan van de hulp die al elders aangeboden is. Zou een jeugdconsulent i.p.v. beoordelen of de hulp wel adequaat of effectief is niet eerder in te zetten kunnen zijn door een meer coördinerende taak van de verschillende hulpverlenerslijnen? Uit ervaring blijkt dat als ouders met hun kind bij een nieuwe hulpverlener komen, shoppen, het wiel opnieuw uitgevonden moet worden omdat alles wat daarvoor gebeurde losse elementen blijken te zijn. Nog even over de ontwikkeling van de monitoring. Dit punt kunnen wij ondersteunen, maar tegelijkertijd wil D66 het punt van de administratieve last voor de professionals en medewerkers adresseren. Ons voorstel is te gaan voor een doorontwikkeling die voor de genoemde personen geen extra last of werk oplevert. Dat zou de inzet moeten zijn. De huidige informatietechnologie biedt ook veel mogelijkheden voor automatische registratie en signalering en dergelijke. Laten we daar optimaal gebruik van maken. In de stukken wordt bij de inzet over POH jeugd genoemd, dat er in een aantal andere gemeenten al zeer effectief en verdere verwijzingen naar gespecialiseerde hulp voor komt met 40%. Als dat al bekend is, waarom moet dat hier dan nog extra monitoring op worden ingezet? Overall kan D66 het voorstel ondersteunen en instemmen met de drie geformuleerde investeringen. Het gaat om veel geld, maar het gaat ook om investeren in de toekomst van onze inwoners en dus van onze gemeente. Geld dat we nu niet besteden aan goede jeugdhulp, leidt later tot veel grotere uitgaven zoals handhaving en tekort schietende politie-inzet. Een goede illustratie is de veel geuite noodkreet van de politie m.b.t. de tekort schietende geestelijke gezondheidszorg, waardoor zij moeten bijspringen en aan boeven vangen niet langer toekomen. Overigens willen we ook vragen om ons te blijven inspannen, samen met andere gemeenten, extra rijksmiddelen voor de jeugdhulp te krijgen. De decentralisatie is achteraf gezien toch een verkapte bezuiniging geweest, waarvoor we natuurlijk al vreesden. In de uitvoering willen we vragen om te blijven sturen op het klimaat van goede zorg, op maat voor onze jongeren, gecombineerd met acties om de kosten te beheersen. In die volgorde en niet omgekeerd. De kwaliteit en de beschikbaarheid van de zorg moet altijd voorop staan. Dank u wel.

Beantwoording college

Wethouder Van Tatenhove: Dank aan de commissieleden voor alle reacties. Jeugdzorg is inderdaad soms een kopzorgdossier en dan gaat het er niet over dat wij onze kinderen niet kunnen helpen, maar vooral over de bijbehorende financiën, want die financiën zijn er wel de oorzaak van dat er hier nu een voorstel ligt om anders te gaan werken. Ik denk aan de andere kant, dat het ook een heel doordacht voorstel is, omdat we 5 jaar na de decentralisaties aardig op weg zijn en een beeld hebben in het hele land wat werkt en wat niet werkt en welke knelpunten we delen met een groot deel van de 355 gemeenten, die Nederland kent. Maar dat we ook al kennis kunnen nemen van welke pilots en experimenten elders in het land zijn uitgevoerd, die misschien voor ons ook bruikbaar zijn. Dus toen we moesten gaan nadenken over wat we doen en wat we bij ons zien gebeuren en welke maatregelen bij ons helpen, toen zijn we tot de conclusie gekomen dat zo'n POH niet alleen uit onze eigen pilot iets positiefs blijkt te brengen, maar dat ook elders in het land tot succesvolle resultaten leidt. Zo hebben we niet alleen bij onszelf geshopt met pilots en experimenten, maar ook nadrukkelijk gekeken naar de best practices van andere gemeenten. Zijn we er dan? We hopen dat we met deze maatregelen in elk geval een goede stap maken om de trends die wij zien van stijgende kosten en stijgend zorggebruik te keren en eerder een jongere te kunnen helpen of eerder van een jongere naar het systeem achter de jongere, het gezin waar hij opgroeit of misschien ook wel het onderwijs, te kunnen schakelen. Dat hebben we aan de ene kant geprobeerd met de JOS, we noemen hem gewoon de JOS, zonder verkleinwoord, want het zijn echt volwassen mensen die daar op een volwassen manier ondersteuning leveren aan de kant van het onderwijs. En zo proberen we ook te kijken of er huisartsen zijn, die nu na willen denken en in willen stappen als we een POH financieren. Er zijn gelukkig huisartsen die heel enthousiast zich bij ons melden, die met ons geloven dat dat van toegevoegde waarde is voor de kinderen en hun praktijk en dus ook voor de gezinnen die aan hun praktijk verbonden zijn. Ook de andere maatregelen die we nemen, nemen we heel weloverwogen, omdat we nu zien dat de consultants die wij zelf in dienst hebben, en die noemen we onze consultants van het team jeugd, ja, dat zijn gemeentelijke consultants, maar het zijn allemaal SKJ geregistreerde mensen, dus die noemen echt stevast team jeugd, juist om dat gemeentelijke ervan af te halen als het gaat om de benaderbaarheid. Dat in reactie op de VVD. Ze vormen natuurlijk ook een team, samen met de medewerkers van CJG, omdat het ook een toegangspartij is waar ouders met kinderen naartoe kunnen. Als we daar een stap willen maken en willen monitoren of de hulp die we hebben ingezet ook daadwerkelijk iets bereikt, dat daar voor onze medewerkers van het team jeugd gewoon wat meer tijd en ruimte moet zijn om die gesprekken dan te voeren. En om ook met de ouders te kijken: als het nu niet tot resultaat leidt, wat dan wel? Op welke manier kunnen we dan iets anders inzetten. En kunnen we ook kijken hoe het netwerk iets anders kan participeren. Maar daar moeten onze consultants daar wel tijd voor hebben om die gesprekken te kunnen voeren. Dat was even het andere punt. Dan het derde punt, dat door velen ook genoemd is, is de monitoring. We zijn aan alle kanten aan het zoeken naar hoe we scherpere monitoring kunnen krijgen, zowel aan de vraagzijde als aan de aanbodzijde. Hoe kunnen we u beter informeren, vooral dat laatste, hoe kunnen we u beter informeren, daar hebben we het vooral met het CDA een aantal keer over gehad. Daar is, voor zover ik weet, onlangs een bijeenkomst geweest om die hele P&C cyclus te bestuderen en daar ook specifiek te kijken wat we met het sociaal domein willen, met de jaarrapportage, zoals we die nu hebben, die eerst een halfjaarrapportage was en nu een jaarrapportage is: waar kan deze verbeteren zodat het aan uw informatiebehoefte voldoet? We zien, nu we 5 jaar onderweg zijn, dat we ook meer vergelijkingsmateriaal hebben, omdat we nu 5 jaar onderweg zijn met onze eigen problematiek en onze eigen producten en diensten, om ze maar even heel plat te noemen, zodat we nu ook meer trends kunnen gaan zien en ook afwijkingen ten opzichte van de rest van Nederland, zoals bijvoorbeeld die afwijking dat 54% bij ons via de huisarts in zorg komt, terwijl dat in Nederland gemiddeld 32% is. Waar dat precies aan ligt, dat weet ik niet, dat de huisarts bij ons een alternatieve route is. Feit is dat het bij ons zo is en dat we dan zien dat die voor ons uit beeld zijn en dan via de zorgaanbieder bij ons bekend worden en dat wij dus ook niet weten of er andere problematiek speelt, die op een andere manier geholpen had kunnen worden, of die met meer te maken heeft dan alleen dat ene specifieke kind. Dus dat is de reden waarom we die POH als een schakel zien tussen de ouders of kinderen die bij de huisarts komen en het team jeugd. Als een POH een kind zelf niet afdoende kan helpen, dan komt er dus niet een gesprek met een POH en een jeugdconsulente, maar dan wordt iemand verwezen naar de jeugdconsulent voor de brede uitvraag om een beeld te krijgen van wat er dan meer speelt in zo'n gezinssituatie. Er komen geen gesprekken met een POH en een jeugdconsulent samen met een gezin. Dan lijkt het me het handigst om verder de vragen langs te gaan. Dan doe ik dat gewoon even per fractie, want het zijn er best wel veel. Ik begin bij de CU, want die had als eerste het woord gekregen. U maakt zich zorgen, of er voldoende gekwalificeerde mensen worden gevonden. Daar gaan we voorlopig wel van uit. We zien dat dit elders in het land, bij die huisartsen, blijkbaar een interessante plek is. Ik ben het met u eens, dat het wel voldoende gekwalificeerde mensen moeten zijn, want we moeten er wel iets aan hebben. Dus beter om verlegen dan mee verlegen in dit geval, want we willen ze juist omdat ze eerder en beter hulp kunnen verlenen. Dan moeten het ook de mensen zijn, die dat kunnen. Hoe we ze gaan financieren? Met de subsidie, is uw voorstel. Dat hebben we nog niet helemaal uitgekristalliseerd. De bedoeling is dat we daar nog naar kijken, wat de beste manier is, maar het zou heel mooi zijn als het een manier is waarop straks, stel dat huisartsen ze zelf in dienst nemen, dat dat zo

min mogelijk hoofdbreken kost en in een vloeiende lijn gaat, want we zetten nu iets in waarvan we hopen dat het een succes wordt en we hopen dat het ook blijft en op een duurzame manier georganiseerd kan worden. Ik denk dat het goed is om in een rapportage daar nog een aantal woorden aan te weiden, op welke manier ze daar bij de huisarts gaan werken. Of dat via een stichting is of een organisatie, maar daar kom ik op terug op het moment dat we dat gaan doen. Dat moeten we nog gaan regelen. U geeft aan: de monitoring moet ons voldoende info geven. Daar zijn we in elk geval met zijn allen ook bij, om te zeggen wat u aan uw kant wil. Ik noem nog maar even dat gesprek over de P&C cyclus en de sociaal domein variant die daar onderdeel van is of daar misschien naast komt te staan. Dan kom ik bij L3B en dat hebben meer genoemd: de JOS en POH zijn dus twee verschillende mensen, die op twee verschillende entrees een positie hebben, die beide een relatie hebben met ons team jeugd, maar die dus niet vervangen kunnen worden en die in de praktijk ook niet zo snel dezelfde kinderen zien, want een kind dat via school gesignaleerd wordt, wordt in principe door de JOS besproken. Als die JOS denkt, dat in die situatie meer nodig is, dan is JOS de entree voor het team jeugd. En hetzelfde geldt voor de POH. Als een kind via de huisarts bij de POH terecht komt, en die POH heeft na een aantal gesprek al gelijk de indruk dat er meer aan de hand is of iets anders nodig is dan wat die POH kan bieden, dan verwijst die POH ook door naar het team jeugd. En dan wordt daar dus die brede uitvraag gedaan. Ze zijn allebei een toeleider en ze kunnen dus ook allebei iets afvangen. Vooral dat afvangen is het idee, dat we daarmee de kinderen eerder mee kunnen helpen en dat het financieel ook iets betekent. Dan had u de vraag waarom Klare Taal zoveel kost. Klare Taal betekent dat alles wat we hebben aan beschikkingen moet worden herschreven, dus dat kost menskracht. Ook zijn er weer andere systemen om dat neer te zetten en weg te zetten. Daar hangt gewoon een prijskaartje aan. Dat is natuurlijk vooral een eenmalige actie. U vroeg ook hoe de samenwerking is met de zorgaanbieders. In het algemeen is dat, denk ik, goed, de samenwerking met de zorgaanbieders. Hoewel ook daar natuurlijk altijd te verbeteren is, zeker in de ketensamenwerking. Ook daar zie je dat in de loop van 4 tot 5 jaar beter zicht krijgt op wie wat doet, maar ook waar hiaten zitten en waar het niet zo lekker loopt. Dus dat wordt dan onderdeel van gesprek, omdat je daar die integrale ketensamenwerking natuurlijk heel erg graag wil, maar ook wil weten hoe we kunnen op- en afschalen en wie we daarvoor nodig hebben en op welke manier. Dus daar helpt de tijd natuurlijk ook om daar beter in te kunnen functioneren. U vroeg ook: hoe zit het met alle bureaucratische lasten. Ook omdat er in de media over wordt geschreven. Dat is een aandachtspunt, wat in elk geval bij de gemeente hoog op de agenda staat en ook al omdat het door de zorgaanbieders wordt aangegeven, vooral door de zorgaanbieders. Ik ga niet zeggen dat aan gemeentekant niks kan worden verbeterd, maar het is niet zo dat we zomaar even met zijn allen op één systeem over kunnen gaan. En het is ook niet zo dat alle zorgaanbieders allemaal hetzelfde werken. Dus het zit echt in het hele systeem van individuele gemeenten of samenwerkende gemeenten, die niet hetzelfde samenwerken als een andere regio, terwijl een zorgaanbieder wel in verschillende regio's en verschillende gemeenten zorg aanbiedt, maar ook weer anders is georganiseerd dan een andere zorgaanbieder. Daar hebben we het met de decentralisatie met elkaar niet echt makkelijk gemaakt. Dat is wel een aandachtspunt, maar daar is niet klip en klaar volgende week een oplossing voor. Waarbij we wel allemaal de intentie hebben om de bureaucratie waar het niet nodig is niet teveel te laten groeien, liever te laten krimpen. Dan vroeg u nog: waarom dekt de basisverzekering de kosten niet als een kind bij een POH terecht komt i.p.v. bij een huisarts? In ons geval is dat dus omdat die huisartsen die POH niet in dienst hebben en dat wij het wel heel erg belangrijk vinden om die kinderen eerder te kunnen helpen en daar lijkt een POH te helpen. Wij kunnen die POH terug verdienen, omdat dan de kosten voor de jeugdzorg naar beneden gaan. Daarom zijn wij nu met dit voorstel bereid om zelf te investeren in die POH. We hopen natuurlijk dat die huisartsen er straks profijt van hebben en zeggen: we willen eigenlijk niet meer zonder. Dan wordt het misschien anders. Dan kom ik bij de PvdA. U vroeg: met hoeveel zekerheid ligt dit voorstel nu voor en die ingeboekte bezuiniging? Dat is dus gedaan op basis van de ervaringscijfers van andere gemeente. Wij gaan ervan uit, dat ook wij gewoon tot klip en klaar heldere resultaten kunnen komen met een gewijzigde aanpak. Het betekent overigen natuurlijk wel, en het is goed om dat te noemen, dat als onze consultants in die gesprekken ook eerder terug gaan duwen en ook veel strakker gaan kijken wat binnen de jeugdwet is en waar we ruimhartig geweest zijn in het verleden, dat het ook wel aan de andere kant weer tot meer gemopper en meer bezwaren kan leiden van gezinnen of van jeugdigen. Dat is wel iets wat we ook wel in ons achterhoofd moeten houden. Daar hadden we nu wel hele mooie staatjes, en daar zijn we ook heel trots op, maar als we nu eerder tegen ouders zeggen: dit is eigenlijk geen jeugdhulp, dit is echt iets wat u in uw netwerk moet oplossen, dan zou dat mogelijk kunnen leiden tot problematiek aan die kant en tot procedures. Dan kom ik bij WIJ. De tijdelijke capaciteitsuitbreiding voor het team jeugd is inderdaad wel belangrijk, omdat we die capaciteit wel erg graag willen om dat monitoren en de gesprekken met ouders dus beter te voeren en ook vaker om te kijken of er voortgang in zo'n proces zit. Of: wat kunnen we beter aanbieden als het stukt of als het op hetzelfde niveau blijft. U had ook vragen over die reserve. Mevrouw Verhoef had het ook al even over die reserve. Die reserve is natuurlijk gevormd uit de extra gelden, die de minister heeft gegeven. Dus als die reserve op is, dan is die op. Het is niet een reserve, die we hadden opgebouwd op basis van de overschotten vanuit het verleden. Of we vanaf 2022 dat geld ook nog krijgen, dat is natuurlijk een onderwerp dat op dit moment wordt

onderzocht door een commissie van wijzen. Wat is nou de situatie in de gemeenten? Die gaat dan het nieuwe ministerie adviseren over of we wel of niet extra geld structureel moet worden toegevoegd aan de begroting voor de jeugdhulp. Daar heb ik nu nog geen inzicht in en ook nog geen verwachting bij. De heer Hoek: Dat is op zich duidelijk. Alleen, in het stuk wordt gesproken over een besparing. Ik zie een besparing zo, dat je aan het eind van de rit geld over houdt. Maar ik hoor u nu indirect zeggen dat dat niet het geval zal zijn. De vraag is dan: kan je spreken van een besparing? Wethouder Van Tatenhove: De verwachting is dat het trendkerend is, nu zien we de kosten van jeugdhulp oplopen, dat we die straks naar beneden zien gaan. Dan is het afhankelijk van welk budget we krijgen of het een besparing oplevert, maar in elk geval een besparing ten opzichte van nu, van de huidige situatie. Daar gaan we wel van uit, ja. De heer Hoek: Dan een knip m.b.t. die € 3 mln. Wethouder Van Tatenhove: Ja. U zegt ook: als het in onze gemeente zoveel meer via de huisartsen gaat dan in andere gemeenten, gaat het dan wel echt goed met onze kinderen? Die kinderen die via de huisartsen gaan, die zitten natuurlijk wel in het percentage van de kinderen waarvan wij in alle jaarrapportages en halfjaarrapportages aangeven: dit is het percentage kinderen dat in Lansingerland hulp krijgt. Zij komen via de huisarts in een traject van specialistische jeugdzorg. Dus het zijn die kinderen uit het staatje, alleen hebben ze een andere ingang gehad om tot hulp te komen. De heer Hoek: Die 54% zijn jongeren die specialistische hulp krijgen. Dus eigenlijk is het verschil tussen die 54% en 32% wat wij meer aan specialistische hulp toekennen. Wethouder Van Tatenhove: Nee. Dat is wat huisartsen meer doorverwijzen. De heer Hoek: Dat snap ik. Wethouder Van Tatenhove: Maar via het team jeugd gaan ook kinderen door naar de specialistische jeugdzorg. Dus de specialistische jeugdzorg heeft een heleboel kinderen. Een deel is via de huisarts daar terecht gekomen en die hebben wij niet gezien. De heer Hoek: Ja, ik heb hem. Wethouder Van Tatenhove: Daar hebben wij ook geen beeld, heel bot gezegd, of de huisarts daar naar de goede specialist heeft doorverwezen, het goede arrangement heeft laten regelen, want daar geven wij dan weer een beschikking voor. We weten dan ook niet of dat kind in zijn eentje hulp nodig heeft en dat broertje of zusje misschien ook, of dat het gezin beter geholpen had kunnen worden op een andere manier. Het CDA, ik heb al even iets aangegeven over die sturing. U zegt ook: ga eens kijken naar de analyse van dat aanbod. Dat is er eentje die nu ook inderdaad op tafel ligt. Doen we nou de goede dingen? En doen we ze ook op de goede manier? Dat kunnen we overigens niet alleen, dat moeten we met de aanbieders doen, zeker als het gaat over dat deel dat we regionaal hebben ingekocht, dat is best ingewikkeld. Dat zijn arrangementen en daar hebben we een aanbestedingstermijn en we zitten gewoon met 15 gemeenten in een regio, maar ook daar zijn we op dit moment druk mee bezig. U had het over het tijdstip van de rapportages. Ook daarvan zou ik zeggen: neem dat mee in die P&C cyclus. Volgens mij is de jaarrapportage nog voor de zomervakantie altijd. En de halfjaarrapportage was er net na, maar de jaarrapportage was er altijd nog net voor, rond de jaarrekening ook. Andere punten heb ik al gehad. U heeft nog even aandacht gevraagd voor die regionale samenwerking en ook de relatie met lokaal. Wij hebben hier gekozen voor: lokaal doen wat lokaal kan en regionaal doen wat regionaal moet of beter is om regionaal te doen. Daar wordt dus op dit moment in de regio een analyse op gedaan: doen we nou in al die regionale hulp wel de goede keuze als we dat regionaal organiseren. Is het voor sommige onderdelen misschien beter om het alsnog toch lokaal te doen? Dus dat heeft ook de aandacht. Voor sommige dingen ben je echt aangewezen op de regionale hulp, maar niet voor alles. Minister de Jonge heeft ook niet gezegd dat alles regionaal ingekocht moet worden. Dat zou ook tegen de geest van de decentralisatie zijn, want dat was juist: je zit als gemeente dichterbij, je weet beter wat er nodig is, dus dan moet je het ook zelf kunnen inkopen. De VVD vroeg nog aandacht voor de projectleider. De heer Buijs: Het CDA had nog de vraag gesteld hoe het kan dat een evaluatie van de geleverde jeugdzorg nog altijd niet verplicht is voor uitbetaling aan aanbieders. Zo bleek in de beeldvorming vorige week. Heeft u daar nog een reactie op? Wethouder Van Tatenhove: Ik snap niet zo goed wat u met evaluatie bedoelt. Of de geleverde jeugdzorg zijn doel heeft bereikt. Ja, dat is dus in elk geval waarom we nu met die monitoring daar dus meer naartoe willen gaan, om ook te weten of de hulp voldoende heeft geholpen en niet zomaar klakkeloos verlengd mag worden, maar dat we kijken wat een kind dan op dat moment nodig heeft. Dat kunnen we niet alleen aan de zorgaanbieders overlaten, daar willen we zelf weer in de lead zijn, ook om daar meer grip op te krijgen. Dan kom ik bij de VVD. U geeft eigenlijk aan: ik heb liever geen projectleider, maar liever een jeugdhulpverlener. Dat snap ik en ik zou ook van harte kunnen zeggen dat we dat allemaal liever hebben, maar soms heb je ook gewoon iemand nodig om ervoor te zorgen dat een project in de steigers komt en dat je ook voortgang boekt en dat je niet al te snel weer overgaat tot de orde van de dag, maar dat je er dan ook bij blijft omdat we wel heel graag resultaten willen boeken met de stappen die we nu gaan zetten. Dus die projectleider hebben we echt een tijdje nodig om ervoor te zorgen dat het in goede banen komt. U had ook nog veel aandacht voor die gemeentemedewerker en de keuze die u veronderstelt dat ouders dan misschien makkelijker maken om naar de huisarts te gaan. Zoals ik al aangaf: daarom hebben het team opnieuw in de markt gezet, om het maar even plat te zeggen, als het team jeugd, om het gemeentelijke gevoel erbij weg te halen. We hopen dat de huisartsen en die POH ook stappen gaat zetten om die verbinding duidelijker te maken en logischer en om elkaar meer op basis van vertrouwen en gelijkwaardigheid te kunnen benaderen. Dus we hopen daar echt winst te boeken. Dan over de Wmo. Dat we nu voorstellen om dat van deze reserve te

doen, dat kan inderdaad, omdat het een reserve sociaal domein is. Ik ben het met u eens, dat die ooit gevormd is vanuit de gelden vanuit het ministerie voor de tekorten op de jeugdzorg. Als het niet uit deze reserve gaat, dan moet het uit de algemene reserve. Als u zegt: dat voorstel voor de Wmo steunen we wel. Ik zou bijna zeggen: linksom of rechtsom. Ons voorstel is nu, omdat we die reserve hebben, om het van deze reserve te boeken. D66 vroeg: waarom komen er zoveel kinderen via de huisartsen. Omdat dat een heel vertrouwde entree is, maar voor ons dus eentje die voor ons veel minder zicht geeft en minder grip. In antwoord op de PvdA had ik al iets gezegd over de inboeking van de kostenbesparing. Het administratieve systeem: eens, als we daar een ontwikkeling kunnen doen, heel graag, maar het is ook wel taai. Dat waren volgens mij de individuele vragen.

De heer Crielaard: L3B: Ik zou graag 5 minuten willen schorsen voor we aan de tweede termijn beginnen. De voorzitter: Dat sta ik u toe. Dan gaan we verder om 21.05 uur.

Schorsing

Na de schorsing heropent de voorzitter de vergadering voor de tweede termijn.

Tweede termijn

De heer Lieverse, CU: We zijn heel ingenomen met de reactie van de wethouder, ook wat betreft het echt gehoor geven aan onze oproep om de manier van financieren van de GGZ jeugd aandacht te geven en wie weet ook te doen zoals wij het voorgesteld hebben, namelijk in dienst van de huisarts met subsidie. En om ook de wijze van monitoren goed af te stemmen met de huisartsen, zodat het niet een controlesysteem erbij wordt, maar dat het ook als hulp ervaren wordt. Voor ons zou het een hamerstuk zijn.

De heer Hoppenbrouwer, L3B: Ik wil toch even kwijt dat ik het heel ongepast vindt, dat u niet even het fatsoen heeft gehad om even die twee minuten af te wachten. Ik ben hier als politiek verantwoordelijke, wij doen ons uiterste best. Wij proberen onze zaak goed voor te bereiden. Als voorzitter vind ik het niet gepast dat u ons eigenlijk niet de gelegenheid geeft om de wijze woorden van de CU mee te laten luisteren. Ik vind het bedroevend. De voorzitter: Waarvan akte.

De heer Crielaard, L3B: Ik zou allereerst nog terug willen komen op de vraag uit de eerste termijn. Dat ging over die kostenposten. Ik zou graag duidelijk willen weten wat nou precies die onderverdeling is. Waar gaat het heen? Ik heb u specialistische hulp horen noemen, maar het is mij nog steeds niet duidelijk over welke specialistische hulp we het dan hebben. Binnen die specialistische hulp, hebben we dan ook een grootste kostenpost? Daar zou ik graag nadere toelichting over willen hebben. Dan hebben we het gehad over de toegang JOS, de toegang POH. Wat voor mij nog steeds niet helemaal duidelijk is: wat is de positie van CJG hierin? Ik heb u hierover horen noemen: dat is ook een toegangspartij, maar voor mij is nog steeds niet helemaal helder hoe ik die positie dan precies moet zien. Graag hoor ik van de wethouder hoe dat precies zit. Dan Klare Taal. U heeft aangegeven: daar hangt een prijskaartje aan. Ik heb u horen zeggen: het personeel moet dat allemaal aanpassen. Hebben we het dan sec over personeelskosten? Ik heb u ook 'systeem' horen noemen. Ik interpreteer dat dan als: dat is digitalisering. Of verstaat u nog meer onder systemen? Zou u daar nog even wat meer over kunnen toelichten? Dan monitoring. De afgelopen 5 jaar zijn er veel investeringen gedaan. Wat heeft het nou precies opgeleverd? Het lijkt mij niet dat het niets heeft opgeleverd. Wat is het maatschappelijk meetbaar effect? Dat was nog een vraag. Dan wil ik nog even terug komen op de projectleider, die de VVD heeft genoemd in de eerste termijn. Er is een integraal overleg, daar is dan toch al een coördinator? Alles is toch afgestemd? Is dat dan niet in feite een projectleider? Is het dan echt nodig? Daar wil ik het voor nu bij laten.

Mevrouw Gabin, GL: De beantwoording van de wethouder was duidelijk. Het raadsvoorstel is wat ons betreft een hamerstuk.

Mevrouw Verhoef, PvdA: De wethouder heeft de zaken wat ons betreft goed uitgelegd. Ik wil nu nog niet zeggen of het een hamerstuk is, want ik wil ook graag de beantwoording van de vragen van de fractie van L3B eerst afwachten. Dank u.

De heer Hoek, WIJ: In 3 seconden, zal niet meevallen. Inderdaad, wat mevrouw Draak aankaartte m.b.t. de projectleider. Ik denk dat we daar inderdaad nog eens kritisch naar moeten kijken of we dat zo karig en zo effectief mogelijk in kunnen zetten. Want ik ben het helemaal met u eens: Nederland gaat bijna ten onder aan de managers en projectleiders en weet ik het wat. Als we dat praktisch in kunnen zetten, zou ik daar een groot voorstander van zijn. Ik ben goed bediend met de beantwoording van mijn vragen.

Toen ik het niet begreep, heb ik het gevraagd, dus ik heb voor de rest geen op- of aanmerkingen meer. Dank u wel.

Mevrouw Draak, VVD: Ik wil het kort houden. Ik ben heel blij met het antwoord van de wethouder over de uitleg van team jeugd. Dat stelt mij wel wat gerust ten opzichte van de jeugdconsulent. Dus dat punt is wat mij betreft van tafel. De projectleider, ik ben blij dat ik daarin wat steun ondervindt, bij dat gevoel. Voor wat betreft die reserve, ja, ik hoor van andere fracties eigenlijk niet echt een bezwaar over. Ik heb al in mijn woordvoering gezegd, dat ik me realiseer dat we toch moeten betalen, maar ik wilde het wel graag genoemd hebben. Dank u wel.

De heer Buijs, CDA: In eerste instantie een constatering, dat de wethouder niet heeft geantwoord op onze vraag hoe het kan dat een evaluatie van geleverde jeugdzorg nog altijd niet verplicht is voor uitbetaling aan aanbieders. Ik heb het 2 of drie keer gevraagd, maar geen antwoord gekregen van de wethouder. Dan onze vraag: hoe sluit het college uit dat de POH geen commerciële affiniteit heeft met een aanbieder van jeugdzorg? Uit de beeldvorming bleek duidelijk dat het college nog geen voorziening had getroffen waar dat haar zorg is. Daar willen we graag een antwoord op in de tweede termijn. Dank u wel.

De heer Weerheijm, D66: Dank voor de beantwoording van de vragen door de wethouder. We hadden nog één vraag staan, namelijk over de kostenbeperkende rol van de consulent. Ik hoor dat dat ook op het lijstje van de wethouder stond. Dank u wel.

Beantwoording college

Wethouder Van Tatenhove: Ik begin met de vraag van D66, want die had ik in de eerste termijn per ongeluk laten liggen. Excuses daarvoor. U zegt, denk ik, terecht: laat het in elk geval niet zo zijn, dat de consulenten bij een brede uitvraag vooral de euro-tekenen boven het scherm zien hangen en dat ze daarom zo laag mogelijk zorg in kunnen zetten. Nee, consulenten moeten goed kijken wat er nodig is in een gezin, scherp kijken wat dan de beste partij is om die hulp te bieden, maar niet een langere indicatie afgeven dan nodig is en niet een duurder arrangement inzetten dan wat een kind of een gezin nodig heeft op dat moment. Daar moeten ze wel heel kritisch naar kijken. Wat we nu ook duidelijker gaan doen als een indicatie afloopt, is kijken of het ook echt het effect heeft dat we aan de voorkant hadden beoogd. Als dat niet zo is, niet zomaar verlengen omdat het resultaat nog niet geboekt is, maar kijken wat we kunnen doen om ervoor te zorgen dat dat resultaat wel bereikt wordt, dat we aan de voorkant hadden beoogd. Was het niet realistisch? Of hebben we verkeerde dingen gedaan? Of is er onderweg iets gebeurd? Dat kan natuurlijk allemaal. Wat ik in de eerste termijn al zei: daar is meer tijd voor nodig, ook bij de consulenten. Dan de vraag van L3B, die in de tweede termijn zijn gesteld. De positie van het CJG is voor u nog niet duidelijk en zeker niet ten opzichte van de JOS en POH. De positie van het CJG is dezelfde positie als die ons eigen team jeugd heeft, maar ook als de Wmo consulenten en Kwadraat en stichting Welzijn Lansingerland. Dat zijn de 4 toegangspartijen die allemaal een brede uitvraag kunnen doen. Dus dat kan het CJG net zo goed als ons team jeugd, als het gaat om jeugdigen en hun ouders. Snapt u hem dan? Dan heb je de POH, die iets kan doen bij de huisarts, maar die kan direct gesprekken aanknopen. Dat kan de JOS op school. En moet er een brede uitvraag worden gedaan, omdat er zorg moet worden gegeven waar een beschikking voor moet worden verstrekt, dan komt het CJG in beeld of ons team jeugd met de eigen consulenten. Het CJG en onze jeugdconsulenten zijn nu, dankzij dat team jeugd, strakker aan elkaar verbonden. Dus als u belt naar dat nummer van team jeugd, die als enige een eigen telefoonnummer hebben, dan krijgt u of iemand van het CJG of een jeugdconsulente van onszelf. Dus dat zit zo. Bij Klare Taal, die kosten, die zijn nodig voor het herschrijven van de beschikkingen. Dat zijn er ongeveer 400. Dat gebeurt door een externe, die we daarvoor moeten inhuren. Dat moet juridisch worden getoetst en dan moet het ook ergens in een systeem een plekje krijgen. Dus daar zijn die kosten voor. Dan de vraag wat het maatschappelijk meetbaar effect is. Ik denk dat dat een punt is, waar u een aantal keer om vraagt. Dat proef ik ook in de vraag van meneer Buijs van het CDA. Ik denk dat dat een terechte vraag is, nu we een aantal jaar onderweg zijn en dat we dat nog niet zo scherp in beeld hebben en dat we daar dus met elkaar over moeten gaan stoeien hoe we dat dan willen verwoorden. We willen natuurlijk vooral dat kinderen goed geholpen worden, maar ook zo vroeg mogelijk. Wij willen zien, dat we die beweging naar de voorkant maken. Daar zijn we nu mee bezig, maar hoe we dat dan ook goed in beeld brengen, dat is echt eentje die we echt samen moeten doen, want u vraagt er steeds om en dat is, denk ik, heel terecht en het is ook een ingewikkelde, dus ik zou zeggen: we moeten daar samen echt over gaan puzzelen. De vraag waar de kosten heen gaan als het over het voorstel gaat dat nu voor ligt, dan denk ik: kijk in de businesscase. Als u bedoelt: wat betalen wij nou aan jeugdzorg en aan welk type jeugdzorg en aan welke aanbieder, dan is dat eentje die in de rapportage een plekje krijgt. Die hoort niet zozeer bij het onderwerp van vanavond. Die adviseer ik dan ook echt aan de orde te stellen bij de rapportage, want het is wel een goede om te proberen daar wat

beter zicht op te geven aan u: waar zetten we het nou op in, welk type jeugdzorg valt nou bij ons op, is dat bij vergelijkbare gemeenten hetzelfde, of zijn wij uniek? Dat zijn vragen waar wij zelf, als college, maar ook als directeur sociaal domein, nu mee bezig zijn, ook in de regio. Zijn wij nou een andere gemeente, met een anders samengestelde bevolking? Of hebben we uiteindelijk toch dezelfde problemen en dezelfde oplossingen? Maar die vind ik meer daar horen. Dan nog de vraag over de projectleider. Ik hoor uw oproep: doe het zo praktisch mogelijk. Ik denk dat ik daar ja op ga zeggen: we doen het zo praktisch mogelijk. Maar we hebben daar echt wel een projectleider nodig om daar nu echt iets stevig te verankeren, want we moeten ook echt die stappen zetten als u ja zegt tegen deze mogelijkheid die we nu voorleggen. Dan moeten natuurlijk daar de touwtjes strak houden om het resultaat te boeken. Maar ja, doe dat zo praktisch mogelijk en zo goedkoop mogelijk, maar wel eentje die de taal van de huisartsen spreekt als hij met een POH daar komt of over een POH wil gaan onderhandelen, want we hebben enthousiaste huisartsen, maar we hebben ze nog niet allemaal aan tafel. Dan moet dat niet iemand zijn, die toevallig nog een paar uur over heeft binnen zijn contract en dan maar eens bij een huisarts aan tafel gaat zitten. Dan moet het wel iemand zijn, die met een boodschap komt en die daar met een handtekening, bij voorkeur, weg gaat. Ik zeg u toe: we proberen het zo praktisch mogelijk te doen, maar we hebben er ook wel iemand met kennis voor nodig. Dan hoop ik dat ik alle vragen heb gehad. Als dat niet zo is, dan verwacht ik dat iemand nog even op de knop drukt. Zo niet, dan was het dit. De voorzitter: Ik zie een aarzelend handje bij de heer Buijs. De heer Buijs: Ik blijf bij mijn constatering dat we herhaaldelijk hebben gevraagd waarom die evaluatie na geleverde zorg bij aanbieders. Mag ik in overweging geven om dat dan buiten deze termijn of buiten deze commissievergadering nog even met elkaar door te nemen, want anders wordt het zo'n krassende plaat. De voorzitter: Anders zijn daar officiële wegen voor. Wethouder Van Tatenhove: Wat ik in de eerste termijn ook heb gezegd: we voerden die gesprekken na afloop van een indicatie niet goed genoeg, komen we tot de conclusie. Daarom stellen we nu ook voor om dat veel steviger te doen, omdat het anders automatisch verlengd wordt. We willen nu duidelijker inzetten op of de zorg heeft geleverd wat we aan de voorkant hadden bedacht. Daar hebben we de ouders en de kinderen voor nodig, maar ook de aanbieder, zeker als we constateren in het gesprek met ouders en kinderen, dat het niet heeft geleverd wat we hadden gedacht, dan hebben we zeker die aanbieder daarbij nodig. Dus het domein rond jeugdzorg transformeren, dat kunnen we niet alleen, daar hebben we echt de aanbieders ook voor nodig. De aanbieders snappen dat natuurlijk ook. Dat er krapte is, financieel, dat helpt ook de aanbieders om het inzicht met ons te delen, dat we samen aan zet zijn om te zorgen dat er wel een jeugdstelsel komt wat houdbaar is en wat vooral de zorg geeft die de kinderen nodig hebben, maar ook niet meer dan dat. We hoeven ook niet te medicaliseren. De voorzitter: U maakte een opmerking over monitoring. Kunnen we dat als toezegging noteren? Wethouder Van Tatenhove: Dat mag. De voorzitter: Dan heeft het ook een status.

De voorzitter: Ik kijk even rond, of dit een hamerstuk wordt. Geen amendementen? Moties? Ja, de heer Crielaard. De heer Crielaard, L3B: Ik wil nog even kauwen op die reserves en spreken met mijn collega fracties die over de financiën gaan. Dus voor ons voorlopig een bespreekstuk. De voorzitter: Dan noteren we hem als bespreekstuk.

7a. Actualiteiten uit het college

Wethouder Arends: Ik wil u graag even de laatste update geven over de nieuwe wet inburgering. Zoals u weet gaat die vanaf 1 januari 2021 van kracht. U bent over de wet geïnformeerd tijdens de technische avond op 11 december. Op dit moment zijn wij volop bezig met het beleidsplan. Dat komt voorsnog naar u toe bij de raad van 28 mei en op 14 mei om erover in gesprek te gaan. Echter, op dit moment, is het nog steeds onduidelijk rondom de financiën. Er heeft een onafhankelijk onderzoek plaats gevonden en daaruit komt dat alle kosten die nodig zijn voor de nieuwe wet. Echter, Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft aangegeven minder geld beschikbaar, voorsnog, te willen stellen en de VNG gaat daar niet mee akkoord. Daardoor zijn de onderhandelingen vast gelopen. Om ook de druk op het ministerie te zetten, heeft de G4 een brandbrief gestuurd aan minister Koolmees. Om de wet echt goed uit te voeren is het nodig om de juiste financiële middelen daarvoor te krijgen, want die wet en de aandacht voor deze groep is ook zo belangrijk. De gesprekken tussen Sociale Zaken en Werkgelegenheid en VNG zijn deze maand weer opgestart. Sociale zaken heeft aangegeven op zoek te gaan naar extra middelen, die toch nodig zijn hiervoor. Maar er zit wel risico op. Twee dingen. Of wij voor de bespreking rond het beleidsplan duidelijkheid hebben, want het heeft nogal gevolgen op de inhoud van het beleidsplan, of er duidelijkheid rondom de financiën is. En ten tweede ook het risico of het überhaupt 1 januari van kracht kan zijn. Wij volgen de ontwikkelingen hierop op de voet. Zodra er nieuwe ontwikkelingen zijn, zal ik u daarover informeren, maar het leek mij goed om nu alvast deze informatie aan u te geven. Dank u wel.

De heer Lieverse, CU: Dat er onduidelijkheid is over de financiën, dat was toegelicht op de beeldvormende avond. Ook is heel goed toegelicht wat de positieve kansen zijn als deze nieuwe wet er gaat komen. Is het niet raadzaam om die duidelijkheid eerst af te wachten en desnoods dan pas na de

zomer die beleidsnotitie voor te leggen in de commissie? Wethouder Arends: Uiteraard. Zodra wij denken dat het iets vertraagt, zullen we daarop anticiperen. Of al in de beleidsstukken aangeven: als er deze middelen komen, dan zal het deze kant op gaan. Als er meer middelen beschikbaar zijn, kan je ook ruimer inzetten op de ondersteuning. Dit houden we nauwlettend in de gaten, we zijn echt alle voorbereidingen aan het treffen. Zodra er duidelijkheid is, dat kan ook in november of december zijn, maar dan hebben we alles in de startblokken staan, om die belangrijke wet uit te gaan voeren. Dank u wel.

Wethouder Van Tatenhove: Ik heb twee mededelingen. De eerste is over de pilot groen/blauwe schoolpleinen. We hadden in eerste instantie twee scholen die graag mee wilden doen aan die pilot en die daarvoor dus kunnen rekenen op inzet van iemand die hen daarmee helpt tot een maximum van € 15.000 per school. Dat was het school aan de Oudelandselaan en het schoolplein van de Vuurvogel. Maar er heeft zich nog een derde school gemeld en die bleek al zo ver te zijn in het traject, dat het naadloos kon aansluiten bij die pilot en dat is de openbare basisschool De Groene Hoek uit Bergschenhoek. Er zijn er nu drie die meedoen in de eerste shift voor het vergroen/blauwen van het schoolplein.

Wethouder Van Tatenhove: Dan heb ik nog een mededeling, ik ga niet zeggen 'een update' want ik ben niet van de updates van het coronavirus, maar het gaat daar wel over. U heeft vanmiddag misschien allemaal wel iets van de persconferentie gezien of gehoord. Dat heeft hier natuurlijk ook best wel impact. Ons team heeft rond de tafel gezeten en zit misschien nog wel rond de tafel, dat weet ik niet. We zijn aan het kijken welke effecten die maatregelen, die vanmiddag zijn aangekondigd, heeft op onze gemeente, bijvoorbeeld publieke bijeenkomsten over de dienstverlening, maar ook over de organisatie van onze interne organisatie. We gaan er echt heel serieus mee aan de gang. We wegen heel zorgvuldig af wat er kan en wat er moet. We verwachten dat de burgemeester morgen een brief kan sturen. De verwachting is morgen. Mocht het morgen niet komen, dan is het zo snel mogelijk daarna, maar we proberen dat morgen te doen. De voorzitter: Gezien het grote maatschappelijke belang van dat laatste wil ik wel toestaan dat er een vraag over komt. Nee?

7b. Actualiteiten uit de commissie

De heer Lieverse, CU: Een delegatie van deze commissie, Anja, Leon, Dave en ik, en ook een delegatie uit de commissie AB is op bezoek geweest bij het Zorg- en Veiligheidshuis. Ik wil graag terugkoppelen, en ik denk dat het met instemming is van de anderen, die erbij waren, dat het was een uitermate positieve ervaring was. Het is met name prettig om vast te stellen, want we zijn ook weleens bij Veilig Thuis geweest en toen kregen we erg veel signalen van achterstallig functioneren en hier was het juist het omgekeerde. We zagen een bedrijf dat vol bezig was, heel actief waar het de samenwerking betreft met OM, politie, slachtofferhulp, advocatuur, GGZ. We zagen het ook in bedrijf. Waarom ik het ook wil noemen, heeft een tweede reden. De wet vertelt dat gemeenten sowieso mee doen met de triage van mensen die opgepakt zijn door de politie, hoe binnen zoveel uur te besluiten, moeten ze gelijk voor de rechter enzovoorts, maar er is ook een triage daarna mogelijk en daar kunnen gemeenten zich wel of niet op abonneren. Dat kost wat geld, afhankelijk van de grootte en het aantal opgepakte personen per jaar, die uit zo'n gemeente voor triage in aanmerking komen. Daar wordt vast gesteld in welke mate het alleen met strafbaarheid heeft te maken of dat ook hulpverlening mogelijk is om het aantal recidieven te voorkomen. Ter overweging wil ik mee geven aan het college om dit te onderzoeken, of dit een aanvullende functie is, die wij zouden kunnen gaan afnemen van het Zorg- en Veiligheidshuis. Een pleidooi. Ik heb de kans om ook overdag dingen bij te wonen bij het zogenaamde Voorjaarscarroussel van de veiligheidsalliantie. Het was een uitermate positieve ervaring. Hier werd niet alleen door deskundige mensen goede informatie gegeven over bijvoorbeeld straatcultuur, jeugdcriminaliteit, illegale prostitutie, mensenhandel. Er kwamen heel veel dingen aan bod in workshops, maar ook werd er goed doorgepraat door de burgemeesters en wethouders die er waren en de vele raadsleden. Mensen van OM en politie, die zichtbaar op de tribune ook allemaal meededen. Het zijn wel enorm interessante meetings om bij te wonen en die ook voor raadsleden openbaar toegankelijk zijn. Je moet je wel aanmelden en registreren, maar dan heb je wel een heel zinvolle meeting. De voorzitter: Daarom is het fijn dat er ook raadsleden zijn die overdag tijd hebben voor dit soort dingen.

7c. Verbonden partijen

Geen opmerkingen.

8. Rondvraag en sluiting

De heer Hoek, WIJ: Over 9 dagen begint de lente weer. Dat is altijd een mooi moment. Dat is ook het moment dat het weer beter wordt en dat jongeren weer meer behoefte hebben om zich buiten op te houden en dat is goed. Dat is geen probleem. Alleen, een maand of drie geleden hebben we vier chillplekken afgewezen, in ieder geval, het college heeft gemeend die locaties in te moeten trekken

gezien de bezwaren die er vanuit de bevolking kwamen. Er is toen wel een appel gedaan om zo snel mogelijk aan de gang te gaan met het onderzoeken van nieuwe plaatsen. Waar mijn angst nu zit, u raadt het al een beetje: zijn we nu voor de lente c.q. voor de zomer klaar om onze jeugd op een goede en adequate manier te bedienen?

Wethouder Van Tatenhove: We zijn inderdaad in november nadat die plekken, die we in de tweede shift hadden gevraagd, van tafel waren in gesprek gegaan met de jongeren. Het is niet heel makkelijk om dan met andere plekken te komen, maar we spreken nu echt met die partners: wat zoeken jullie nu precies? Omdat we n.a.v. de hackaton ook weer andere signalen kregen dan alleen maar die plek in de buitenruimte. We komen in het tweede kwartaal naar u terug met waar we staan en wat we aan mogelijkheden wel of niet zien. Voor de zomer zal er niet, vermoed ik, direct weer zo'n serie aan u worden voorgelegd, die dan ook al voor de zomer gerealiseerd zijn. Er gaat natuurlijk ook weer een tijd overheen. Ik ben het met u eens, dat dat heel jammer is en dat we het nu met de vier moeten doen die we hebben. Het is niet anders. De heer Hoek: Even kort door de bocht. Vanaf november kennen we dit fenomeen. Ik twijfel er niet aan, dat er in de tussentijd een hoop gebeurd is, maar ik hoor dit zo vaak hier. Het gaat met het opknappen van het centrum van Bergschenhoek zo. We zijn straks vier jaar verder en er is nog niets gebeurd. We hebben nu chillplekken. Ik denk: ja jongens, willen we onze jeugd serieus nemen en volgens mij willen we dat met zijn allen in dit huis, dan zal je ook je nek uit moeten steken om dat voor de lente c.q. zomer te willen realiseren. Als dat niet aan de orde is, ja, daar heb ik grote moeite mee.

De heer Weerheijm, D66: Afgelopen donderdag 5 maart deed Vluchtelingenwerk Nederland een oproep aan alle gemeenten in Nederland om zich te verenigen in een Coalition of the Willing. In de ogen van Vluchtelingenwerk lijkt dit de enige manier om het kabinet in beweging te krijgen om ervoor te zorgen dat 500 kwetsbare vluchtelingenkinderen een veilige plek in Nederland krijgen. Griekenland deed in oktober een noodoproep om 2.500 alleenreizende kinderen, die vast zitten in opvangkampen, elders in Europa te herplaatsen. De gemeente Leiden was de eerste die een concrete opvangaanbod deed. Trouw vermeldt op 7 maart j.l. dat ook andere gemeenten achter de schermen druk in overleg zijn om de mogelijkheden van opvang te bespreken. Er staat in de krant vermeld dat gemeenteraden in Amsterdam en Den Haag voor opvang van kinderen zijn. Ook de stad Utrecht wil kinderen opnemen als het kabinet hiertoe besluit. Het kabinet is echter nog niet van plan om kinderen naar Nederland te laten overkomen om tegemoet te komen aan de noodoproep van Griekenland en Vluchtelingenwerk en beroept zich op eerder gemaakte afspraken. De vraag van D66 Lansingerland in deze kwestie is: is het college bekend met het verzoek? Hoe gaat het college om met dit verzoek? Is zij voornemens bekend te maken dat Lansingerland ook gemeente wil zijn die aansluit bij de Coalition of the Willing? Waarom wel of niet? Dank u wel.

Wethouder Arends: Ik heb, net als u, de beelden gezien van alleen reizende kinderen, die onder erbarmelijke omstandigheden verkeren in de opvangkampen in Griekenland. Kinderen horen niet in zo'n erbarmelijke situatie te zijn. Volgens mij zijn we het daar allemaal over eens. Het betreft echter een structureel probleem en dat niet met een maatregel zomaar is verholpen. Het kabinet heeft dan ook aangegeven niet mee te willen werken aan ad hoc oplossingen, maar ze zijn wel op zoek naar een structurele oplossing, die eigenlijk alle EU-staten samen moeten vinden. Onderling moeten zij afspraken gaan maken over een oplossing die daarvoor dient. Anders zitten we over enkele maanden weer in diezelfde situatie. Wij erkennen als college het menselijk leed, maar ook de complexe politieke realiteit. Het kabinet is zich bewust van de ernst van de problematiek en is ook actief bezig in het zoeken naar een oplossing. Wij als gemeente volgen die lijn, de lijn van het kabinet. Indien het rijk besluit om meer vluchtelingen op te vangen en van gemeenten wordt verwacht daar ondersteuning aan te geven, zullen wij vanzelfsprekend daaraan meewerken. Dank u wel.

De voorzitter, om 21.40 uur: Dan komen we bij de sluiting. Dit was het voor vanavond. Blijf gezond en tot volgende maand.

De leden van de Gemeenteraad
Postbus 1
2650 AA BERKEL EN RODENRIJS

**Bedrijfsvoering
Bestuur & Communicatie**

Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Nadere informatie
Kees van Dongen

Telefoon
14 010

E-mail
info@lansingerland.nl

Website
www.lansingerland.nl

Verzenddatum 12 mei 2020
Ons kenmerk U20.03754
Uw brief van

Onderwerp **Reactie college op brief gemeenteraad
Enschede 'stop de begrotingserosie als
gevolg van de decentralisaties'**

Geachte heer, mevrouw,

De gemeenteraad van Enschede roept gemeenten op inzichtelijk te maken dat de tekorten op het sociaal domein ten koste gaan van andere belangrijke voorzieningen in de gemeente en dat derhalve extra geld van het Rijk nodig is. Hiertoe heeft Enschede een tool gemaakt die elke gemeente kan invullen met financiële gegevens vanaf 2010. In deze brief reageert het college op de oproep van Enschede.

Over de ontwikkelingen in het sociaal domein houden wij u op hoogte binnen de reguliere p&c cyclus en aanvullend middels beeldvormende avonden, raadsinformatiebriefen en de jaarrapportage sociaal domein. Al jaren leiden de uitgaven in het sociaal domein bij veel gemeenten tot tekorten op onder andere de jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Ook in Lansingerland geldt dat de uitgaven aan het sociaal domein hoger liggen dan de vergoeding uit het gemeentefonds. Zo bent u over de inkomsten (algemene uitkering) en uitgaven voor jeugdhulp eerder geïnformeerd met brief U19.09310 van 11 december 2019 en over de financiële ontwikkelingen in de jeugdhulp recent nog met brief U20.01284.

Wij werken aan grip op de uitgaven sociaal domein

Onze focus is er op dit moment op gericht om grip te krijgen op de uitgaven voor het sociaal domein. Daar werken wij hard aan. De bestuursopdracht 'veranderopgave jeugdhulp' met bijbehorende maatregelen is daar een voorbeeld van. Wij hebben u gepresenteerd aan welke 'knoppen' wij draaien bij deze opgave. In de raadsvergadering van 23 april jl. heeft u een voorstel aangenomen over de inzet van praktijkondersteuners bij huisartsen. Dit is één van de maatregelen die ons helpt om de opgave te realiseren.

Oproep Enschede leidt niet tot nieuwe inzichten

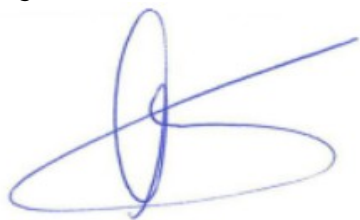
Het uitvoeren van de analyse van de gemeente Enschede is een bewerkelijke exercitie, terwijl het geen nieuwe inzichten oplevert. In meerdere onderzoeken is vastgesteld dat gemeenten per saldo meer

uitgeven aan het sociaal domein dan zij ontvangen via het gemeentefonds. Er zijn meer taken naar de gemeenten gegaan, maar niet evenredig meer geld.

VNG vertegenwoordigt gemeenten in gesprekken met Rijk

Gemeenten geven bij herhaling aan bij het Rijk dat de middelen die het Rijk ter beschikking stelt voor het sociaal domein onvoldoende zijn. Op basis van eerder verdiepend onderzoek naar de uitgaven in de jeugdzorg door het ministerie van VWS en VNG, is het kabinet de gemeenten in 2019 tegemoet gekomen met incidentele middelen van in totaal 1 miljard euro voor de jaren 2019, 2020 en 2021. Afgesproken is dat het kabinet onderzoek laat doen of gemeenten ook na 2021 structureel aanvullende middelen nodig hebben voor de uitvoering van de jeugdhulp. De VNG blijft zich inzetten voor adequate structurele middelen en de gesprekken hierover lopen nog. Tevens voert de VNG namens de gemeenten gesprekken met het Rijk over compensatie voor extra uitgaven door de coronacrisis en de herziening van het gemeentefonds. Het college ondersteunt deze processen en ziet hierbij niet de meerwaarde van de oproep van de gemeenteraad van Enschede.

Met een vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Lansingerland

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large loop followed by a horizontal stroke and a small vertical tick at the end.

Lucas Vokurka
Secretaris

A handwritten signature in blue ink, featuring a large 'P' followed by several horizontal and diagonal strokes.

drs. Pieter van de Stadt
Burgemeester

**FORMULIER BEANTWOORDING TECHNISCHE VRAGEN
TER VOORBEREIDING COMMISSIE BESPREKING**

Betreft commissie	Samenleving d.d. 14 mei 2020
Nummer en naam agendapunt:	5a Actie gemeenteraad Enschede 'Stop de begrotingserosie als gevolg van de decentralisaties'
Vraag van (fractie en wie lid invullen)	Wouter Hoppenbrouwer, Leefbaar 3B
Vraag:	1 Is er al bekend hoeveel gemeenten gehoor geven aan de oproep van de gemeente Enschede? 2 Wat is de mening van de VNG? Immers zijn onze vertegenwoordigers naar de Rijksoverheid? 3 Wat vindt onze rekenkamer van deze onderzoeksmethodiek?
Beantwoording:	1 Er is contact geweest met de griffie van de gemeenteraad van Enschede. Op dit moment hebben 40 gemeenten het analysemodel toegepast of zijn het aan het toepassen zijn. 2 De VNG voert al langere tijd gesprekken met het Rijk. Op basis van eerder verdiepend onderzoek naar de uitgaven in de jeugdzorg door het ministerie van VWS en VNG, is het kabinet de gemeenten in 2019 tegemoet gekomen met incidentele middelen van in totaal 1 miljard euro voor de jaren 2019, 2020 en 2021. Afgesproken is dat ook wordt bekeken of structureel (ook na 2021) gemeenten aanvullende middelen nodig zijn voor de uitvoering van de jeugdhulp. De VNG blijft zich inzetten voor adequate structurele middelen en de gesprekken hierover lopen nog. Tevens voert de VNG namens de gemeenten gesprekken met het Rijk over compensatie voor extra uitgaven door de coronacrisis en de herziening van het gemeentefonds. 3 Deze vraag is voorgelegd aan de Rekenkamer Rotterdam. De Rekenkamer vormt zich hier geen oordeel over.

Memo griffie

Samenvatting

De gemeenteraad van Enschede is een gezamenlijke landelijke actie gemeentebesturen gestart om in te grijpen op de erosie van de gemeentebegroting veroorzaakt door het structureel korten op benodigde middelen vanuit het Rijk aan gemeenten.

De raad van Enschede ziet een trend dat de beschikbare middelen van gemeenten steeds meer in de richting van het sociale domein schuiven (niet langer beïnvloedbaar door de raad) en dat dat ten koste gaat van de andere gemeentelijke taken en daarmee de leefbaarheid voor de inwoners van een gemeente.

De Rekeningen Commissie van Enschede heeft een onafhankelijke analyse laten maken naar het lokale bezuinigingsbeleid in de context van de bezuinigingen en taakoverdrachten van het Rijk die de gemeente raken. De uitkomsten bewijzen eenduidig en onomstreden de stelling dat bezuinigingen en risico overdracht door het Rijk een zeer belangrijke rol spelen bij de zwakke financiële positie van de gemeente Enschede.

Doel actie

De minister overtuigen dat hij geen andere keus heeft dan structureel toereikende middelen beschikbaar te stellen voor de klassieke taken van gemeenten in combinatie met een faire risicodeling tussen Rijk en gemeenten waar het gaat om het sociaal domein, alles in het belang van alle inwoners van Nederland.

Verzoek aan raad Lansingerland

Het analysemodel wordt aan andere gemeenten beschikbaar gesteld. De gemeenteraad van Enschede vraagt ons dit model over onze begrotingen en rekeningen te leggen om zo massaal en landelijk het bewijs te kunnen leveren dat dit korten vanuit het rijk de oorzaak is van het ondergraven van de middelen die steeds minder ons ter beschikking staan voor de taken die de gemeente uitvoert om de sociale cohesie in stand te houden.

Bespreekpunt

Wil de raad van Lansingerland dat de analyse wordt uitgevoerd op onze begroting?

Enschede, 27 februari 2020

Aan alle gemeenteraden in den lande.

Betreft: Gezamenlijke landelijke actie gemeentebesturen om in te grijpen op de erosie van de gemeentebegroting veroorzaakt door het structureel korten op benodigde middelen, vanuit het Rijk aan gemeenten.

Geachte collegae,

Voor het 11^e jaar op rij heeft de gemeente Enschede pijnlijke bezuinigingen op haar begroting moeten maken. Daarbij is de vraag gerezen welk fenomeen daaraan ten grondslag ligt.

We zijn derhalve als gemeentebestuur op zoek gegaan naar structurele “weeffouten” en/of causale verbanden die maken dat deze tekorten telkenmale terugkomen.

Saillant is daarbij dat we (zeker na de invoering van de drie transities in het sociale domein) zien dat structurele tekorten (ook bij “rijkere” gemeenten) nu een landelijke trend dreigen te worden.

Een van de meest voor de hand liggende oorzaken zijn de open einde regelingen in de WMO en Jeugdzorg.

Het is een feit dat de Rijksoverheid veel zaken “overgeheveld” heeft naar gemeenten, maar wél met significant (tot wel 30%) minder middelen die de gemeente ter beschikking krijgt ter oplossing van de uit te voeren taken. Als reden voert de Rijksoverheid aan, dat de gemeente dichterbij de zaken staat en daarmee haar taak efficiënter en effectiever kan uitvoeren.

Met de taakoverdracht van Rijk naar gemeenten is ook sprake van risico-overdracht omdat een gemeente hulpvragen niet kan weigeren. Gemeenten hebben, anders dan het Rijk, nauwelijks ruimte om eigen inkomsten (belastingen) te verhogen om die risico’s op te vangen.

Los van de gevolgen van de taakoverdracht en risicoverschuiving in het sociaal domein zijn er ook voor het gemeentefonds ‘oude stijl’ maatregelen genomen die de financiële ruimte van gemeenten nog verder beperken. We noemen hier de in het regeerakkoord Rutte II opgenomen korting op apparaatskosten die werden gemotiveerd met de destijds bestaande plannen voor substantiële schaalvergroting van gemeenten. Al eerder was besloten om ook bezuinigingen in te boeken op het aantal raadsleden, een maatregel die eveneens vanaf 2015 doorwerkt in de beschikbare middelen van het gemeentefonds.

Al met al zien we de trend dat de beschikbare middelen van gemeenten steeds meer in de richting van het sociale domein schuiven (niet langer beïnvloedbaar door de Raad) en dat gaat ten koste van de alle andere gemeentelijke taken en daarmee de leefbaarheid voor de inwoners van een gemeente. Deze trend kan inmiddels niemand meer ontgaan.

De vraag is nu wat de gevolgen van de bezuinigingen van het Rijk zijn op gemeentelijke uitgaven en hoe dat de sociale cohesie tot in de haarvaten van de samenleving in je gemeente aantast. Daarom heeft de Rekeningen Commissie van Enschede unaniem besloten om onafhankelijke analyse te laten maken naar het lokale bezuinigingsbeleid in de context van de bezuinigingen en taakoverdrachten van het Rijk die de gemeente raken.

Deze is uitgevoerd door onze vaste adviseur, Dr. Johan de Kruijf, verbonden aan de Radboud Universiteit Nijmegen.

De uitkomsten bewijzen eenduidig en onomstreden de stelling dat bezuinigingen en risico overdracht door het Rijk een zeer belangrijke rol spelen bij de zwakke financiële positie van de gemeente.

Om het Rijk te doordringen van de gevolgen van de opgelegde bezuinigingen willen wij zo veel mogelijk Gemeenteraden vragen de analyse ook te maken en de resultaten daarvan aan de minister van gecoördineerd BZK aan te bieden.

Wij vragen u dit model over uw begrotingen en rekeningen te leggen, om zo massaal en landelijk het bewijs te kunnen leveren dat dit korten vanuit het Rijk de oorzaak is van het ondergraven van de middelen die steeds minder ons ter beschikking staan voor de taken die de gemeente uitvoert om de sociale cohesie in stand te houden.

De minister van BZK heeft besloten de herziening van de verdeling van het gemeentefonds uit te stellen vanwege mogelijk ongewenste effecten, juist in het 'klassieke deel' van het gemeentefonds. Bovenstaande laat zien dat het niet alleen om herverdeling, maar ook om het totaal van de voor het 'klassieke deel' van het gemeentefonds beschikbare middelen gaat. Het onderwerp gemeentefonds staat nu volop in de schijnwerpers. Als er eenmaal een besluit over herverdeling van het gemeentefonds is genomen, dan is dat een besluit dat voor langere tijd niet meer aan verandering onderhevig zal zijn. Juist daarom is dit ook het moment om als gemeenten gezamenlijk een krachtig signaal over de knelpunten in het gemeentefonds af te geven!

In de bijlagen treft u de volgende zaken aan;

- het door Dr. De Kruijf ontwikkelde analyse model, bedoeld om over uw begrotingen en rekeningen heen te leggen, daarmee inzichtelijk makend hoe op grote schaal trendmatig verdringingseffecten ontstaan door risico-overdracht en bezuinigingen door het Rijk, die daarmee leiden tot de aantasting van de sociale cohesie van de maatschappij.
- "Handleiding analyse model gemeentefinanciën"
- voorbeeld motie, bedoeld om, indien nodig, uw College op te dragen bovengenoemde actie uit te voeren.

Wij verzoeken u, uw College te bewegen om dit onderzoek op uw begrotingen toe te passen, daarmee het overweldigende bewijs leverend dat er structureel snel door Den Haag ingegrepen dient te worden om erger verval van het publieke domein te voorkomen.

Zó kunnen wij de minister overtuigen dat, door de al opgelegde bezuinigingen en de onevenwichtige risicoverdeling tussen Rijk en gemeenten, de beleidsruimte die gemeenten hebben om de sociale cohesie op lokaal niveau in stand te houden, ondermijnt.

Met dit bewijs kunnen wij, als gemeenteraden, partij overstijgend, de minister overtuigen dat hij geen andere keuze heeft, dan structureel toereikende middelen beschikbaar te stellen voor de klassieke taken van gemeenten in combinatie met een faire risicodeling tussen rijk en gemeenten waar het gaat om het sociaal domein, alles in het belang van alle inwoners van Nederland.

De minister zal dan inzien dat overschotten op de Rijksbegroting in wezen de rekening zijn, die betaald wordt door alle inwoners van Nederland die in haar directe omgeving de inspanningen van haar gemeente in het publieke domein, ziet afkalven of zelfs volledig ziet verdwijnen. Deze verschraling moet stoppen!

Zoudt u één contactpersoon aan willen wijzen, dit om een gemeenschappelijke gecoördineerde 'gang naar Den Haag' plaats te laten vinden, om zo maximale impact te bewerkstelligen.

Wij hopen op uw samenwerking.

De gehele gemeenteraad van Enschede,

namens deze

- Barry Overink, Raadslid BBE, Voorzitter Rekeningencommissie Enschede
- Joost Nijhuis, Raadslid VVD Enschede, lid Rekeningencommissie/initiatiefnemer

Contactpersonen:

- politiek: Joost Nijhuis – mail: j.nijhuis@enschede.nl
- ambtelijk: Ger Gankema – mail: g.gankema@enschede.nl

1 *Verdringing gemeentelijke taken door sociaal domein*

Met de decentralisatieoperatie uit 2015 is sprake van een substantiële risico-overdracht van Rijk naar gemeenten. Daarnaast zijn uitnames uit het gemeentefonds gedaan die verband houden met de nooit gerealiseerde opschaling tot 100.000+ gemeenten. In algemene zin is bekend dat met name de decentralisatie-operaties tot een nog grotere gemeentelijke afhankelijkheid van Rijksmiddelen hebben geleid, al is het maar omdat het aandeel van de gemeentelijke belastingen nog kleiner is geworden.

Willen we de vraag beantwoorden wat de gevolgen van decentralisaties en bezuinigingen zijn op de beschikbare middelen voor maatschappelijke taken (waaronder sociale cohesie en veiligheid), dan moeten op een andere manier de gemeentelijke begrotingen vergelijkbaar worden gemaakt. De analyses die in de begroting van het Gemeentefonds worden gemaakt zijn daar minder geschikt voor, met name omdat er geen correctie is voor het onregelmatig verloop van gemeentebegrotingen en -rekeningen. Hieronder staat zeer compact beschreven hoe wel tot een min of meer vergelijkbare analyse kan worden gekomen.

Om analyse mogelijk te maken vragen wij u om bijgevoegde spreadsheet in te vullen met financiële gegevens vanaf 2010. U kunt teruggrijpen op de CBS-informatie die u jaarlijks als gemeente moet aanleveren. Dat maakt dat u, wanneer u de gegevens heeft verzameld, in ongeveer 1-2 uur de basisinformatie over de loop van de tijd beschikbaar heeft. U kunt tot 2010 terug in de tijd, maar u kunt ook bijvoorbeeld starten bij 2015, het jaar van de decentralisaties. Verder terug in de tijd gaan biedt extra inzicht in verband met de doorwerking van de financiële crisis tussen ca 2008 en 2013.

Desgewenst kunt u op basis van toelichtingen in jaarrekeningen mee- en tegenvallers in de desbetreffende jaren langs dezelfde lijnen classificeren. Dat kan een bijdrage leveren aan een debat in uw gemeenteraad over de wijze waarop bezuinigingen al dan niet zijn en worden ingevuld.

U krijgt niet alleen zicht op verschuivingen tussen groepen begrotingsonderdelen, maar een belangrijke nevenvangst kan zijn dat u onverwachte bewegingen in de uitkering uit het gemeentefonds signaleert. Tussen 2010 en 2016 is de algemene uitkering uit het gemeentefonds stabiel gebleven op € 15,7 mld.¹ Signaleert u in de financiële gegevens een daling van de uitkering van het gemeentefonds, dan kan dat duiden op achterblijvende bevolkingsgroei en wellicht in de toekomst door relatief sterkere vergrijzing extra knelpunten in het sociaal domein.

Naast een gedetailleerde begrotings- en rekeningenanalyse kunt u met gegevens uit de gemeentelijke monitor sociaal domein en de gegevens over gemeentelijke financiën uit waarstaatjegemeente.nl een snel oordeel krijgen over uw relatieve positie ten opzichte van vergelijkbare gemeenten. Daarmee kunnen financiële cijfers in hun context worden geplaatst.

De resultaten van de analyse kunt u intern gebruiken om toekomstbestendigheid van uw gemeente te bediscussiëren maar vooral ook als instrument om politiek te laten zien dat de het

¹ De uitkering omvang van het gemeentefonds op rekeningbasis is om precies te zijn in 2016 € 30 mln lager dan in 2010, maar dat is marginaal.

huidige bekostigingsstelsel van gemeenten als gevolg van de open eindes in het sociaal domein een bedreiging is voor met name de maatschappelijke taken (cultuur, sport, onderwijs, veiligheid) in uw gemeente.

Bij deze handleiding zijn twee spreadsheets toegevoegd. Een met de naam 'ModelVoorbeeld' waarin een fictieve uitwerking van het gemiddelde van drie gemeenten is verwerkt. Daarnaast een lege spreadsheet 'ModelLeeg' waarin u uw eigen gegevens kunt verwerken.

Het hier ontwikkelde model staat ter beschikking van gemeenteraden en ambtelijke organisaties maar is uitdrukkelijk niet bedoeld voor commercieel gebruik. Maakt u in externe publicaties gebruik van dit model, dan graag met bronvermelding. Wanneer er vragen binnen de ambtelijke organisatie vragen zijn over het model of het gebruik daarvan, dan kunt u contact opnemen via info@vreb.nl. Inhoudelijke vragen naar aanleiding van de resultaten passen eerder in het debat tussen gemeenteraad en college.

2 Achtergrond

In 2015 schreef [Van Ommeren](#) over de forse afwijkingen tussen gemeentelijke begroting en rekening. Hij noemt een aantal oorzaken die over beleidsvelden heen gaan. Op hoofdlijnen blijken twee factoren – reserves en grondexploitatie – een belangrijk deel van de verschillen te verklaren²

In de analyses van het Rijk over gemeentefinanciën wordt de inzet van de reserves tot 'eigen middelen' gerekend alsof er sprake is van zelfstandig gegenereerde inkomsten. Dat is een onzuivere gang van zaken, de inzet van reserves is niet meer dan het opmaken van de spaarpot die de gemeente heeft opgebouwd. Inzet van gemeentelijke reserves is daarmee per definitie incidenteel omdat zonder opnieuw te sparen de middelen een keer op zijn.

Grondexploitaties zijn sterk afhankelijk van conjunctuur en ook van ruimtelijke besluitvorming. In principe moeten grondexploitaties kostendekkend zijn, maar op jaarbasis kunnen baten en lasten fors van elkaar afwijken. Gemeenten beheersen dat risico door eventuele 'winsten' en 'verliezen' op jaarbasis via een reserve grondbedrijf te egaliseren.

Als derde punt is aandacht nodig voor afvalstoffeninzameling en rioolbeheer. Ook dit zijn kostenposten die in principe kostendekkend aan de burger in rekening worden gebracht, zij het dat een enkele gemeente dat deels doet door een deel van de kosten via de OZB te verhalen. Maar het principe van kostendekking en eventueel sparen voor investeringen rioolbeheer is in de Nederlandse context vrij algemeen aanvaard.

Wanneer reserves, grondexploitaties en rioolbeheer en afvalinzameling uit begrotingen en rekening worden 'weggefilterd' ontstaat een min of meer vergelijkbaar beeld van de baten en lasten van gemeenten. Die baten en lasten noemen we hier 'beleidsmiddelen' omdat er politiek inhoudelijke sturing, zij het soms beperkt, op mogelijk is. Op grond van deze uitgangspunten is een analysemodel voor gemeentefinanciën ontwikkeld. Dat model is universeel, maar wel met de kanttekening dat voor een zinvolle vergelijking met andere gemeenten de indeling naar grootteklassen van gemeenten en baten en lasten per inwoner noodzakelijk blijven. Voor een

² Zie De Kruijf, 2018, Gemeentebegrotingen anders belicht in Atlas voor de slimme gemeente, Almere: International Publishing & Sales.

interne analyse door de tijd kan het model zonder verdere bewerkingen worden toegepast. Tabel 1 geeft weer hoe uit de totale baten en lasten in de gemeentebegroting/-rekening de 'beleidsmiddelen' zijn afgeleid.

Tabel 1: Opbouw totaal gemeentelijke middelen

Omschrijving	Karakter
Totaal	
Onverdeeld resultaat	In jaarrekening gepresenteerd voordelig of nadelig saldo
Totaal	Netto zonder rekeningresultaat
-/- Mutatie reserves	Resultaatbestemming/spaarpot
Lasten voor bestemming	'Winst' in bedrijfsleven
-/- Grondexploitatie	Fluctuerende investering
-/- Afvalstoffen/Riool	Kostendekkend geoormerkt
Beleidsmiddelen	Politiek beïnvloebaar
<i>Blok 'harde sector'</i>	Verkeer, economie, ruimte excl. Grondexploitatie, middellange termijn beïnvloedbaar.
<i>Blok 'sociaal domein'</i>	Bijstand, Arbeidsparticipatie, Jeugdzorg, WMO en volksgezondheid: regelgedreven en vraaggestuurd.
<i>Blok 'maatschappelijke taken'</i>	Veiligheid, Cultuur & Sport, Onderwijs: veel lokale keuzes mogelijk.
<i>Blok 'bestuur & financieel'</i>	Eigen organisatie, burgerzaken, financieringslasten, belastingen

De 'beleidsmiddelen' van een gemeente zijn vervolgens nog op te splitsen op basis van risicoprofiel en beïnvloedbaarheid. Dat leidt tot 4 groepen beleidsmiddelen met elk eigen sturingskarakteristieken. Voor analyses van effecten op beschikbare middelen van een gemeente gaat het vervolgens vooral om het duiden in welke blokken van beleid mee- en tegenvallers ontstaan en waar en in welke mate middelen tussen de verschillende blokken beleidsmiddelen worden verschoven.

Omdat in BBV gemeenten de vrijheid is gelaten om de begroting op basis van eigen politieke voorkeuren in programma's in te delen is een rechtstreekse analyse vanuit de gemeentelijke documenten die naar de gemeenteraad gaan niet mogelijk. Gemeenten moeten voor statistische doeleinden informatie via het zogenaamde IV3/IV4AI concept aan het CBS aanleveren.³ Bovendien is sinds 2016 vereist dat gemeenten in begroting en jaarrekening ook een specificatie van de begroting en jaarrekening naar de zogenaamde taakvelden (gelijk aan de CBS-informatie) opnemen. Die indeling staat aan de basis van het analysemodel. Met de introductie van de taakvelden en het afzonderlijk inzichtelijk moeten maken van 'overhead' is een volledig zuivere vergelijking tussen de gegevens voor 2016 en na 2016 niet mogelijk. Overhead is binnen de beleidsmiddelen opgenomen onder het blok bestuur en financiën, waar voor 2016 ook de functie 'bestuursondersteuning' onder viel. Gemeenten die feitelijk al veel kosten toerekenden aan de oude functie bestuursondersteuning zullen daarom waarschijnlijk relatief kleine verschillen zien

³ Er zijn signalen dat de kwaliteit van IV3 informatie niet stabiel is en minder geschikt voor onderlinge vergelijkingen tussen gemeenten. Aangezien het in het hier gehanteerde model in gaat om trends binnen een gemeente, is onderlinge vergelijkbaarheid minder van belang. Het is wel mogelijk dat eventuele inconsistenties in de tijd in de IV3 verantwoording zichtbaar worden.

als gevolg van de introductie van het concept overhead. Ter illustratie: in Enschede werd in de jaarrekening 2016 € 57 mln op de functie bestuursondersteuning verantwoord en in de jaarrekening 2018 € 62 mln op overhead. Een dergelijk verschil is op het geheel van de beleidsmiddelen van ongeveer € 650 mln zodanig klein dat het de analyse niet wezenlijk beïnvloedt. Zijn de verschillen in uw gemeente tussen bestuursondersteuning en overhead relatief groot, dan kan het zinnig zijn om een historische analyse op te knippen in een deel voor 2016 en een deel na 2016. Verder geldt dat na 2016 de specificatie van de bijdrage voor de 3D-operatie in de statistische informatie is verdwenen en dat het Gemeentefonds zelf ook geen zichtbare verdeling van 3D-middelen en klassieke middelen kent. Waar nodig kunt u aan de hand van de verdeelmodellen een reconstructie maken van de 'klassieke' gemeentefonds middelen. Voor een analyse van de besteding van beschikbare middelen over de vier blokken beleidsmiddelen is dat niet zondermeer noodzakelijk. In tabel 2 is het verband gelegd tussen de bouwstenen voor de analyse van de begroting en rekening en de corresponderende (hoofd)functies/taakvelden die in de statistische informatie benodigd zijn.

Tabel 2: Opbouw totaal gemeentelijke middelen en bijbehorende functies/taakvelden

Omschrijving	Omschrijving	(hoofd)functie [tm 2016]	Taakvelden [Vanaf 2017]
Totaal			
Onverdeeld resultaat		970	0.11
Totaal			
-/- Mutatie reserves		980+981	0.10
Lasten voor bestemming			
-/- Grondexploitatie		830	3.2 + 8.2
-/- Afvalstoffen/Riool		721+ 722+725-728	7.2 + 7.3 (helemaal zuiver: + toegerekende overhead zoals in par. Lokale heffingen vermeld)
Beleidsmiddelen			
<i>Blok 'harde sector'</i>	Verkeer, economie, ruimte excl. Grondexploitatie.	2xx Baten 215 Parkeren bij Financiën/Belastingen 3xx 723+724+732 810-823	2xx 3.1 + 3.3 + 3.4 7.4+7.5 8.1+8.3
<i>Blok 'sociaal domein'</i>	Inkomen & Arbeid deel: Bijstand, Arbeidsparticipatie. Zorgdeel: Jeugdzorg, WMO en volksgezondheid.	6xx 71x I&A: 610-614+623 Zorg: 620-622+630-687+71x	6.x 7.1 I&A: 6.3-6.5 Zorg: 6.1 + 6.2 + 6.6x-6.8x+ 7.1
<i>Blok 'maatschappelijke taken'</i>	Veiligheid, Cultuur & Sport, Onderwijs: veel lokale keuzes mogelijk.	1xx 4xx 5xx	1.x 4.x 5.x
<i>Blok 'bestuur & financieel'</i>	Eigen organisatie, burgerzaken, financieringslasten	Bestuur: 0xx Overhead: n.v.t.	Bestuur: 0.1 + 0.2 Overhead:

		Financiën: 911-960 Alleen baten: 215 Parkeerbelasting	0.4 (evt. in mindering overhead riool/afval) Financiën: 0.2 0.5 +0.6x + 0.7-0.9
--	--	--	--

Een tweede analyse-instrument dat u kunt gebruiken heeft betrekking op het beroep op voorzieningen sociaal domein in relatie tot bevolkingsontwikkeling en de financiële kengetallen.

Op de website waarstaatjegemeente.nl is informatie te vinden over het beroep op voorzieningen in het sociaal domein per gemeente en naar grootteklassen van gemeenten. Met die informatie kunt u bepalen of u relatief sterk of zwak scoort op het beroep op sociale voorzieningen. Uitgangspunt daarbij is dat wanneer u 10% meer gebruik van voorzieningen heeft dan de gemeenten in uw referentiegroep u er op dat specifieke kengetal slecht voor staat. Scoort u op 10 of meer van de kengetallen slecht, dan behoort u tot de gemeenten met grote gevoeligheid voor beroep op het sociaal domein. Omgekeerd: als u 10% minder gebruik van voorzieningen heeft en op tenminste 5 kengetallen beter scoort dan behoort u tot de groep gemeenten met een relatief kleine gevoeligheid voor beroep op het sociaal domein. U kunt die gegevens vervolgens combineren met de scores op de kengetallen belastingdruk, schuldquote (ongecorrigeerd) en solvabiliteit en met de bevolkingsontwikkeling in uw gemeente ten opzichte van de landelijke ontwikkeling respectievelijk de bevolkingsgroei in de referentiegroep gemeenten. Achterblijvende bevolkingsgroei raakt uw relatieve positie in de uitkering van het gemeentefonds, en leidt tot relatief snellere vergrijzing en daarmee ook een potentieel risico voor een beroep op met name het WMO-deel van de zorgbudgetten van uw gemeente. Scoort u laag op solvabiliteit, hoog op schuldquote en hoog op belastingdruk, dan is er financieel weinig ruimte meer om nog tegenvallers op te vangen en neemt uw kwetsbaarheid verder toe.

3 Concrete invulinstructies

Als u de benodigde informatie heeft verzameld, dan zou het verwerken van de informatie inclusief een plausibiliteitstoets niet meer dan 1 à 2 uur moeten kosten. Voor de beoordeling van de informatie neemt u de tijd die u nodig acht.

De uitkomsten van de ingevulde werkbladen worden in een vaste set van grafieken in werkblad '0. Grafieken' weergegeven. Die kunt u gebruiken voor verdere analyse. De cijfers hiervoor zijn verzameld in het werkblad '0. Infoset'

De aangeboden spreadsheet is opgebouwd uit 12 werkbladen, waarvan u er 5 actief kunt vullen met financiële gegevens. De werkbladen '1a. 2010'; '1b. 2011-2014'; '1c. 2015-2016' en '1d. 2017-2023' zijn qua opzet gelijk maar verschillen omdat in de onderscheiden periodes sprake was van verschillen in de in IV3 gebruikte functies/taakvelden. Om het verwerken van gegevens te vergemakkelijken is ervoor gekozen om de vier verschillende indelingen in stand te houden. U kunt dan uit uw IV3-periode 1 en IV3 periode 5 informatie rechtstreeks de kolom 'Totaal functies' uit de verdelingsmatrix 'lasten' respectievelijk 'baten' vanaf regel 4 tot en met de regel 'totaal generaal' in de verschillende werkbladen invullen. 'B-lasten' staat voor lasten zoals vermeld in de begroting, 'R-lasten' voor de jaarrekening. In principe kunt u dat doen tot en met de meerjarenbegroting 2020-2023 als u dat zou willen. De basis is evenwel gelegd bij de begrotingen en jaarrekeningen 2010 tot en met 2018.

Naast een analyse van baten en lasten is inzicht in het verloop van reserves en het per saldo onttrekken of toevoegen aan reserves relevante informatie. Verder kunnen investeringsvolumes een indicatie voor druk op financiële middelen zijn. Ook hier geldt dat IV3 informatie in de loop van de tijd anders is opgebouwd. Vandaar het werkblad '2. Res&Invest' de gegevens in drie blokken uitvraagt. Voor de investeringsvolumes is geen IV3 informatie beschikbaar. In de analyse is gebruik gemaakt van de meerjaren-investeringsramingen in de begroting waarbij geraamde investeringsvolumes voor 'economisch nut, maatschappelijk nut en economisch nut/heffingen' zijn opgeteld. Door de cijfers voor alle jaren op te nemen is terug te vinden of het voor 4 jaar geplande investeringsvolume stabiel blijft in de tijd of niet. Voor de rekeningcijfers is gebruik gemaakt van de gegevens over nieuwe investeringen in het boekjaar in 'Materiële vaste activa'. De invulvelden wijzen zich hier verder vanzelf.

Als laatste financiële pagina is werkblad '5. Laatste Aut. Begr.' opgenomen. Hier kunt u indien gewenst informatie kwijt over het totaal van baten en lasten volgens de laatst vastgestelde begroting [in de samenvattende werkbladen: LgAB]: het referentiepunt waar u de afwijkingen in de jaarrekening tegen afzet. Hier gaat het om totalen van baten en lasten en de toevoegingen en onttrekkingen van de reserves. De toegevoegde waarde van de informatie in dit werkblad zit erin dat u zichtbaar maakt of en hoeveel die tussentijdse begroting afwijkt van de oorspronkelijke begroting en de realisatie en welke rol de inzet van reserves daarbij heeft gespeeld. Hier valt u terug op de gegevens in de jaarrekening en niet op IV3-gegevens.

De ervaring leert dat IV3-informatie niet altijd foutloos is. Aandachtspunten zijn in ieder geval de volgende:

1. Uitgangspunt in de spreadsheet is dat alle getallen als absoluut (dus positief getal) worden ingevuld. In een enkel geval kan het zijn dat er sprake is van een negatieve correctie op baten. Als dat zo is vult u een negatief getal in. De kern is: getallen zonder 'min-teken'.
2. In IV3 periode 5 kan het resultaat van de rekening zoals aan de gemeenteraad voorgelegd al via mutaties van reserves zijn verwerkt. Het resultaat is dan niet meer zichtbaar op functie 990 respectievelijk taakveld 0.11. In de regel 139 van alle werkbladen is de ruimte gemaakt om daarvoor te corrigeren. Bij een nadelig rekeningresultaat komt dan op regel 139 onder 20xxR-Baten het desbetreffende nadelig saldo te staan. U vult altijd een positief getal in. Bij een voordelig rekeningresultaat vult u een positief getal in op regel 139 onder 20xxR-Lasten.
3. Soms komt het voor dat op functie 970 een bedrag is vermeld dat niet is meegenomen in de totaaltelling van de hoofdfunctie 9. Vergelijk daarom de totaaltelling van alle functies binnen hoofdfunctie 9 met de totaaltelling van die hoofdfunctie. Als er een verschil is, dan is dat hoogstwaarschijnlijk te wijten aan de functie 970. U verwijdt dan op de regel van functie 970 het vermelde bedrag omdat het voor de analyse irrelevant is. Vanaf 2017 is met de introductie van de taakvelden dit probleem verdwenen.
4. Kleine afrondingsverschillen kunnen ontstaan, maar ook bij de rekening moet de rekening van baten en lasten uiteindelijk in evenwicht zijn. Doe desnoods ook een plausibiliteitscontrole op de totaalbedragen uit IV3 met de cijfers zoals in de gepubliceerde programmabegroting/-rekening zijn opgenomen. Als daar grote afwijkingen tussen bestaan, dan is de eerste stap in de analyses of er sprake is van een verschil in de toevoegingen/onttrekkingen aan reserves. Mocht het verschil daardoor zijn ontstaan en het saldo van baten en lasten zoals aan de gemeenteraad gepresenteerd is correct, dan kunt u het verschil in de reserves in principe negeren.

Naast controle op de plausibiliteit van cijfers zijn er nog twee andere aandachtspunten:

1. Met de introductie van 'overhead' (taakveld 0.4) zijn de toegerekende indirecte kosten afgezonderd van de inhoudelijke taken. Voor de analyse is dat relevant bij de kostendekkende taakvelden 'Riolering' en 'Afval'. In de paragraaf lokale heffingen heeft u inzicht verschaft in de toegerekende overhead voor deze taakvelden. U kunt die toegerekende overhead op de regels 140 en 141 in werkblad '6. 2017-2023' vermelden zodat correctie plaatsvindt.
2. Overhead maakt vergelijking tussen de periode 2010 tm 2016 en 2017 en verder in algemene zin moeilijker. Wellicht heeft u in de periode tm 2016 veel van wat vanaf 2017 als overhead is gedefinieerd ondergebracht in de functie '002 Bestuursondersteuning'. In de grafische weergaven '0. Grafisch' is een figuur opgenomen waarin de bedragen van '002 Bestuursondersteuning' en '0.4 Overhead' zijn opgeteld. U kunt dan afleiden of het verschil in de oude (voor 2017) en nieuwe (vanaf 2017) situatie echt tot een materiële wijziging ten opzichte van uw totale begroting/rekening zou leiden. De werkhypothese is dat de verschillen niet al te groot zijn.

De werkbladen '1. TotaalRek' en '2. TotaalRes' bevatten geordende samenvattingen van de ingevoerde gegevens en dienen als basis voor de grafische weergave in werkblad '0. Grafisch'. Desgewenst u de gegevens ook omzetten naar een figuur in een presentatie.

In werkblad '3. CBS-Bevolking' zijn de CBS-gegevens over bevolkingsontwikkeling opgenomen. Voor de 100.000+ gemeenten zijn daarbij alle herindelingen tot en met 2017 verwerkt en de indexcijfers bevolkingsgroei ook opgenomen. Voor de overige gemeenten kunt u vanaf regel 73 op alfabetische volgorde alle gemeenten vanaf 1995 opzoeken en die zodanig ordenen dat u vanaf 1995 het vergelijkende bevolkingsaantal voor de huidige gemeente-omvang kunt vaststellen. Als voorbeeld kunt u de combinatie van de gemeente Westland (nr 29, regel 48 e.v.) gebruiken.

In werkblad '4.wsjg' staat een reeks kengetallen over het gebruik van voorzieningen sociaal domein en enkele financiële kengetallen. Via de website waarstaatjegemeente.nl kunt u voor uw eigen gemeente bij de monitor sociaal domein en financiën gemeenten de benoemde gegevens opzoeken en invullen in kolom B. Door de code van gemeentegrootteklasse juist in te vullen (zie regel 5 in het werkblad) worden de resultaten van uw gemeente vergeleken met die van de referentiegroep en ziet u direct of u het veel slechter (10 of meer afwijkingen negatief) of beter (5 of meer afwijkingen positief) doet dan gemeenten in dezelfde grootteklasse.

4 Inhoudelijke aandachtspunten bij de beoordeling

4.1 Gemeentefonds

Tot en met 2016 werd de algemene uitkering uit het gemeentefonds nog afgesplitst van de uitkeringen t.b.v. het sociaal domein. Daarna is dat niet meer het geval. Uit de jaarrekeningen van het gemeentefonds is af te leiden dat in 2010 € 15,725 mld werd uitgekeerd en in 2016 € 15,695 mld. Een te verwaarlozen verschil. Dat betekent in principe dat u in 2010 ongeveer even veel middelen uit het gemeentefonds zou moeten ontvangen als in 2016. Maar hier speelt de factor bevolkingsgroei een rol. In de genoemde periode steeg de bevolking in heel Nederland met ongeveer 2,4%. De grote steden (100-300k+) groeiden met ruim 4%. Dat werkt niet 1 op 1 door in

de uitkering Gemeentefonds, maar als u signaleert dat u in 2016 een duidelijk uitkering uit het gemeentefonds kreeg dan in 2010, dan is dat een indicatie voor knelpunten bij de bevolkingsontwikkeling. Die knelpunten kunnen door relatieve vergrijzing in de toekomst doorwerken in de uitgaven voor het sociaal domein.

4.2 Reserves

De twee grafieken over reserves geven ten eerste een beeld of per saldo op jaarbasis is gespaard of geld aan de reserves is onttrokken. Hier kunnen de gegevens over de laatst vastgestelde begroting inzicht geven op de vraag of knelpunten vooral door inzet reserves zouden moeten zijn opgelost of dat andere oplossingen (lees: bezuinigingen) zijn ingezet. Het overzicht van het totale bedrag aan reserves geeft een beeld hoeveel een gemeente de afgelopen jaren heeft ingeteerd of juist heeft gespaard.

4.3 Sociaal domein: bijstand/WSW

De sinds 2015 ingezette beleidslijn om de WSW oude stijl te sluiten zou zichtbaar moeten zijn in de cijfers via lagere lasten. Aandachtspunt is wel of de gemeente de lasten ook daadwerkelijk op de juiste functie heeft geboekt wanneer er in de praktijk sprake is van een gemeenschappelijke regeling waarbinnen de WSW taken zijn belegd. Bij de bijstand zouden tegenvallers in de jaren 2010-2014 in de lijn der verwachtingen liggen gelet op de crisis en zou daling van lasten vanaf ongeveer 2016 zichtbaar moeten worden.

4.4 Sociaal Domein overig

Hier wordt het effect van de decentralisaties zichtbaar alsmede de kwaliteit van de ramingen aan het begin van het jaar. Onderuitputting in 2015 zou vanwege aanloopproblemen denkbaar zijn. In latere jaren zou onderuitputting of op strakke sturing of op pessimistisch ramen kunnen duiden.

4.5 Saldo Rekening

Met de lijn wordt het feitelijk gerealiseerde saldo van de rekening weergegeven. De kolommen laten zien hoe de verdeling tussen het saldo beleidsmiddelen en het saldo overige middelen is. Met name grote afwijkingen bij beleidsmiddelen verdienen nadere analyse.

Bijlage: Model verschillenanalyse

Op jaarbasis kunt u de belangrijkste afwijkingen van de rekening ten opzichte van de (laatst vastgestelde) begroting in kaart brengen. Het gaat dan niet zozeer om alle afwijkingen, maar eerder de majeure posten die bestuurlijk aandacht verdienen. Door de verschillen die zijn benoemd per blok te classificeren krijgt u een beeld van de beleidsgebieden waar de belangrijkste mutaties plaatsvinden. Schematisch ziet dat er als volgt uit:

Tabel 3: Overzicht belangrijkste mee- en tegenvallers ten opzichte van begroting in de jaarrekening

Jaarrekening	Sociaal	Fysiek	Maatschappelijk	Bestuur & Financiën	Reserves	GREX
2010						
2011						
....						
2018						
totalen						

Per veld vult u een totaalbedrag in waarin het saldo van mee en tegenvallers is vermeld voor het desbetreffende beleidsgebied in dat jaar.

MOTIE 'stop de begrotingserosie als gevolg van de decentralisaties'

Constaterende dat:

- Het Rijk significant (tot wel 30%) minder middelen aan de gemeenten heeft beschikbaar gesteld ter uitvoering van de gedecentraliseerde taken in het sociaal domein;
- Gemeenten de wettelijke hulpvragen in het sociaal domein niet mogen weigeren;
- Het Rijk via een korting op het gemeentefonds voor schaalvergroting bij gemeenten ('opschalingskorting') tevens 1 miljard euro uit het gemeentefonds heeft genomen, maar de plannen voor onderliggende opschaling (nog) niet zijn gerealiseerd;
- Gemeenten in tegenstelling tot het Rijk nauwelijks ruimte hebben om eigen inkomsten te genereren of te verhogen;
- Gemeenten in tegenstelling tot het Rijk structureel sluitende begrotingen moeten voeren;

Gegeven dat:

- In het Europees Handvest inzake lokale autonomie is vastgelegd dat lokale autoriteiten moeten kunnen beschikken over op democratische wijze tot stand gekomen besluitvormende organen, die in hoge mate autonoom zijn met betrekking tot hun bevoegdheden, de wijze waarop deze bevoegdheden worden uitgeoefend en de financiën die voor deze uitoefening vereist zijn;
- In art 9 van dit verdrag bepalingen zijn opgenomen over financiën, waarover in lid 2 staat: 'De financiële middelen van de lokale autoriteiten dienen evenredig te zijn aan de bevoegdheden zoals die zijn vastgelegd in de grondwet of de wet';
- In art 124 van onze Grondwet de lokale autonomie van gemeenten is verankerd;
- In art 108 van de Gemeentewet dit nader is uitgewerkt, onder andere in het lid 3 waarin is bepaald dat kosten verbonden aan gemeentelijke uitvoering van overige dan autonome taken door het Rijk aangewezen of opgelegd, ook door het Rijk aan gemeenten worden vergoed.
- Dit de autonomie van gemeenten als hierboven op een gevaarlijk laag peil heeft gebracht en wellicht alreeds voorbij het minimum heeft uitgehold;

Overwegende dat:

Overwegende dat:

- De decentralisaties in het sociaal domein vooral ook een risico-overdracht vormen en het Rijk met de decentralisaties deze risico-overdracht naar gemeenten zonder achtervang heeft gerealiseerd;
- Onafhankelijk onderzoek eenduidig en onomstreden uitwijst dat de door het Rijk ingeboekte bezuinigingen én risico-overdrachten naar gemeenten de belangrijkste verklaring geven voor de forse en snel toenemende verzwakking van de financiële positie van gemeenten;
- Gemeenten in de afgelopen jaren de tekorten in het sociaal domein overwegend incidenteel afdekken, en daarbij steeds meer hun (voor hun toekomst essentiële) reserves leeg moeten eten;
- Het structurele karakter van de oplopende tekorten in de zorg vroeg of laat leidt tot zware 'erosie' binnen de gemeentebegrotingen;
- Het perspectief op afname van de tekorten in het sociaal domein in vele gemeenten ontbreekt en eerder verslechtert door gedetailleerde landelijke regelgeving zoals het abonnementstarief;
- In structureel opzicht de diverse maatschappelijke functies in de gemeentelijke autonomie worden getroffen door bezuinigingen (cultuur, sport, veiligheid, leefbaarheid, enz);
- Hiermee tal van lokale basisvoorzieningen weg (dreigen te) vallen, die in belangrijke mate ook essentieel zijn ter preventie van gebruik van sociale voorzieningen en gemeentelijke zorg;
- Dat er sprake is van een structurele 'weeffout', die de sociale cohesie binnen een gemeente aantast tot in de haarvaten van de samenleving, doordat er noodgedwongen steeds minder middelen nog ter beschikking staan voor het publieke domein;
- Gemeenten alleen aan de hand van bewijslast - gemeente-breed verzameld - richting het kabinet, deze structurele 'weeffout' onweerlegbaar aan kunnen tonen.

Roept het college op:

- unaniem bovenstaand initiatief te ondersteunen, om het analyse instrument, als door dr. J. de Kruijf ontwikkeld en door de gemeente Enschede gebruikt, ook door onze eigen gemeente te gebruiken, zodat er een overweldigend bewijs aan de minister overhandigd kan worden die de overwegingen steunen

Gemeenteraad Enschede

in te vullen door raadsgriffier	
motie nummer:	2
datum indiening raad:	10 FEB 2020
indiener:	Nijhuis / VVD
agendapunt:	2 / org.
datum beraadslaging:	10/2
uitslag stemming:	36 voor 0 tegen
dagtekening:	Aangenomen

Motie: Stop de begrotingserosie als gevolg van de decentralisaties
 Corsanummer:

De raad van de gemeente Enschede, gehoord de beraadslagingen over:

De actuele motie "Stop de begrotingserosie als gevolg van de decentralisaties"

Constateerend dat:

- Het Rijk significant (tot wel 30%) minder middelen aan de gemeenten heeft beschikbaar gesteld ter uitvoering van de gedecentraliseerde taken in het sociaal domein;
- Gemeenten de wettelijke hulpvragen in het sociaal domein niet mogen weigeren;
- Het Rijk via een korting op het gemeentefonds voor schaalvergroting bij gemeenten ('opschalingskorting') tevens 1 miljard euro uit het gemeentefonds heeft genomen, maar de plannen voor onderliggende opschaling (nog) niet zijn gerealiseerd;
- Gemeenten in tegenstelling tot het Rijk nauwelijks ruimte hebben om eigen inkomsten te genereren of te verhogen;
- Gemeenten in tegenstelling tot het Rijk structureel sluitende begrotingen moeten voeren;
- de rekeningencommissie van de gemeente Enschede naar aanleiding van bovenstaande punten een analyse laten maken van de gevolgen daarvan voor haar P&C cyclus en begroting, wat heeft geresulteerd in het rapport "Inventarisatie 10 jaar Bezuinigingsbeleid".

Gegeven dat:

- In het Europees Handvest inzake lokale autonomie is vastgelegd dat lokale autoriteiten moeten kunnen beschikken over op democratische wijze tot stand gekomen besluitvormende organen, die in hoge mate autonoom zijn met betrekking tot hun bevoegdheden, de wijze waarop deze bevoegdheden worden uitgeoefend en de financiën die voor deze uitoefening vereist zijn;
- In art 9 van dit verdrag bepalingen zijn opgenomen over financiën, waarover in lid 2 staat: 'De financiële middelen van de lokale autoriteiten dienen evenredig te zijn aan de bevoegdheden zoals die zijn vastgelegd in de grondwet of de wet';
- In art 124 van onze Grondwet de lokale autonomie van gemeenten is verankerd;
- In art 108 van de Gemeentewet dit nader is uitgewerkt, onder andere in het lid 3 waarin is bepaald dat kosten verbonden aan gemeentelijke uitvoering van overige dan autonome taken door het Rijk aangewezen of opgelegd, ook door het Rijk aan gemeenten worden vergoed.
- Dit de autonomie van gemeenten als hierboven op een gevaarlijk laag peil heeft gebracht en wellicht alreeds voorbij het minimum heeft uitgehouden;

Aldus vastgesteld door
 de gemeenteraad van Enschede
 in zijn vergadering van 10/2

De griffier,

Overwegende dat:

Overwegende dat:

- De decentralisaties in het sociaal domein vooral ook een risico-overdracht vormen en het Rijk met de decentralisaties deze risico-overdracht naar gemeenten zonder achtervang heeft gerealiseerd;
- Onafhankelijk onderzoek eenduidig en onomstreden uitwijst dat de door het Rijk ingeboekte bezuinigingen én risico-overdrachten naar gemeenten de belangrijkste verklaring geven voor de forse en snel toenemende verzwakking van de financiële positie van gemeenten;
- Gemeenten in de afgelopen jaren de tekorten in het sociaal domein overwegend incidenteel afdekken, en daarbij steeds meer hun (voor hun toekomst essentiële) reserves leeg moeten eten;
- Het structurele karakter van de oplopende tekorten in de zorg vroeg of laat leidt tot zware 'erosie' binnen de gemeentebegrotingen;
- Het perspectief op afname van de tekorten in het sociaal domein in vele gemeenten ontbreekt en eerder verslechtert door gedetailleerde landelijke regelgeving zoals het abonnementstarief;
- In structureel opzicht de diverse maatschappelijke functies in de gemeentelijke autonomie worden getroffen door bezuinigingen (cultuur, sport, veiligheid, leefbaarheid, enz);
- Hiermee tal van lokale basisvoorzieningen weg (dreigen te) vallen, die in belangrijke mate ook essentieel zijn ter preventie van gebruik van sociale voorzieningen en gemeentelijke zorg;
- Dat er sprake is van een structurele 'weeffout', die de sociale cohesie binnen een gemeente aantast tot in de haarvaten van de samenleving, doordat er noodgedwongen steeds minder middelen nog ter beschikking staan voor het publieke domein;
- Gemeenten alleen aan de hand van bewijslast - gemeente-breed verzameld - richting het kabinet, deze structurele 'weeffout' onweerlegbaar aan kunnen tonen.

Aldus vastgesteld door
de gemeenteraad van Enschede
in zijn vergadering van 10/2

De griffier,

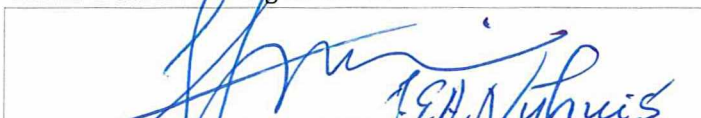

Roept het college op:

- Een reactie te geven op het rapport **"Inventarisatie 10 jaar Bezuinigingsbeleid"**. dat is uitgevoerd op initiatief van de rekeningencommissie
- aan te geven welke elementen uit dit rapport bruikbaar zijn in haar (bestaande) inspanningen om bovenstaande constatering en overwegingen aan te kaarten bij het kabinet;
- Het initiatief van de gemeenteraad van Enschede te ondersteunen om het analyse instrument, gebruikt voor dit rapport, aan te bieden aan gemeenteraden in Nederland
- Initiatief te nemen in VNG verband om gemeente-breed bewijslast aan de minister te overhandigen die bovengenoemde constatering en overwegingen aantonen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Naam & handtekening indiener:

J.G.H. Nijhuis

Aldus vastgesteld in de vergadering
van:

DATUM

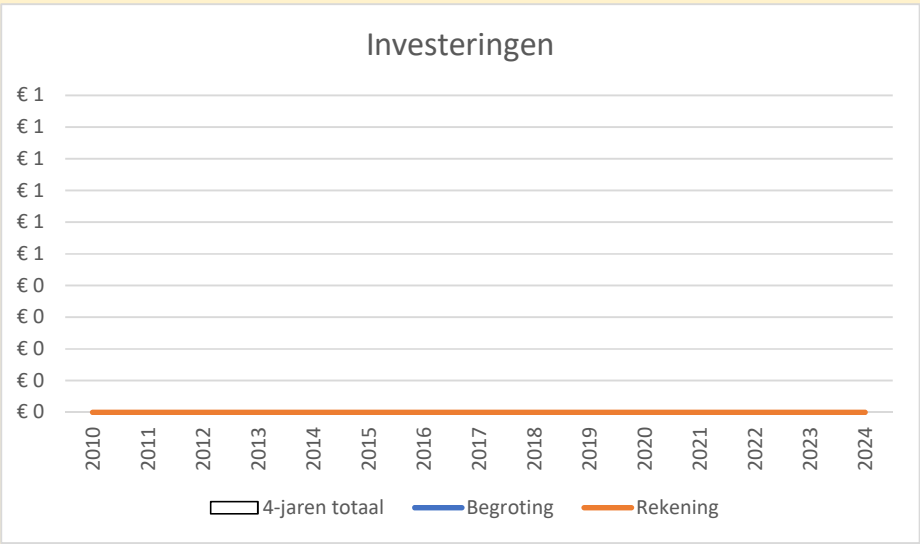
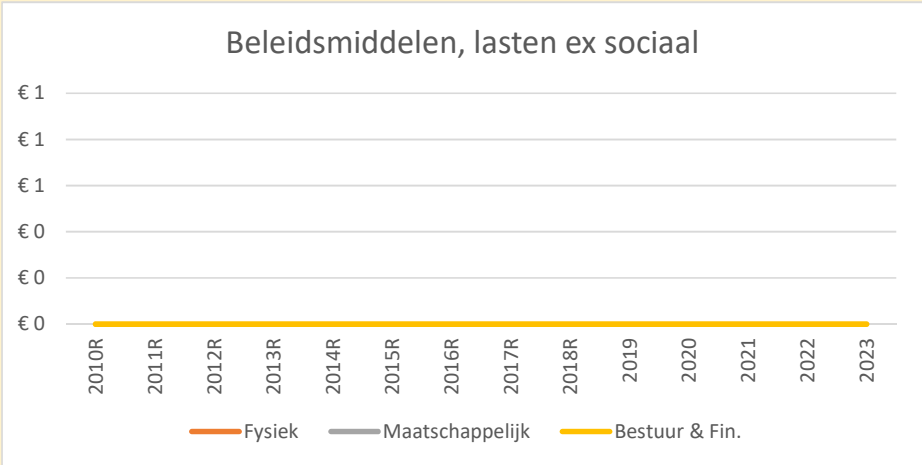
De griffier,

Aldus vastgesteld door
de gemeenteraad van Enschede
in zijn vergadering van **10 FEB 2020**

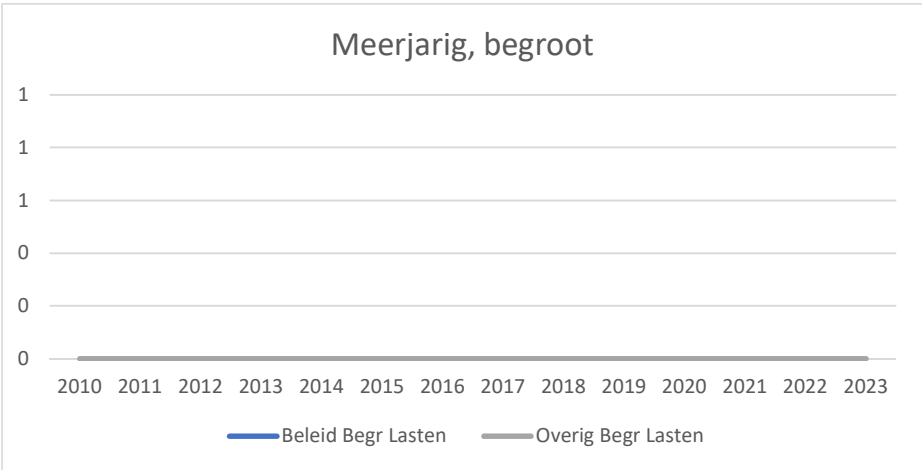
De griffier,

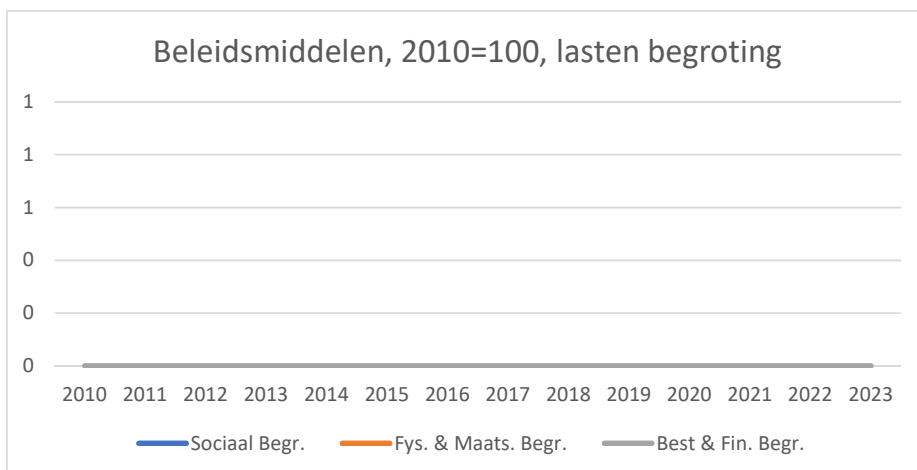
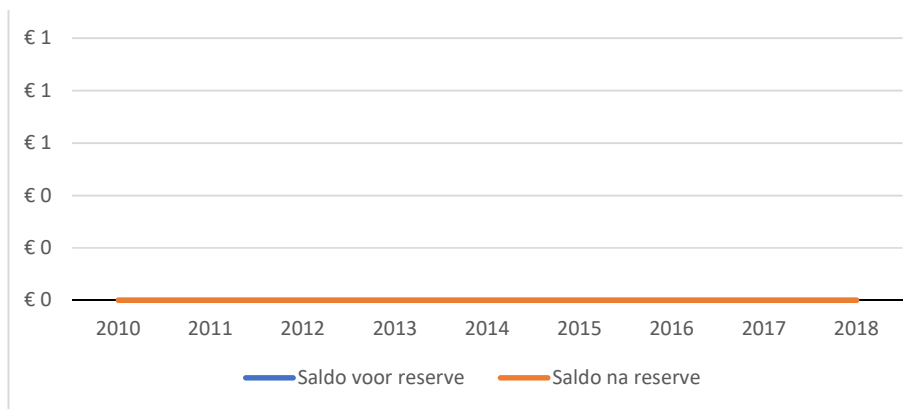

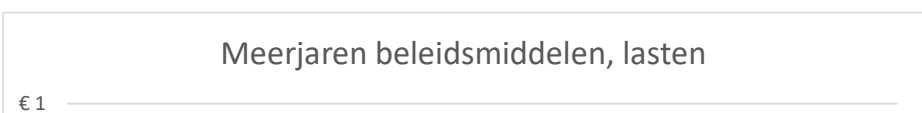
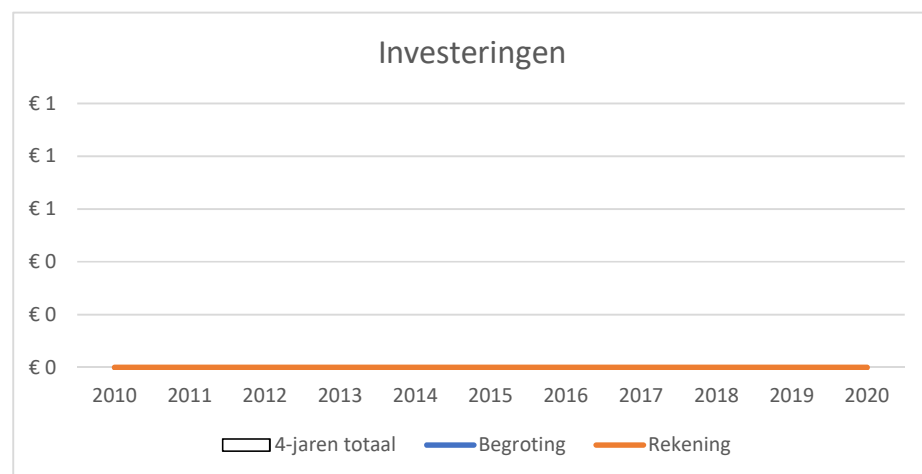
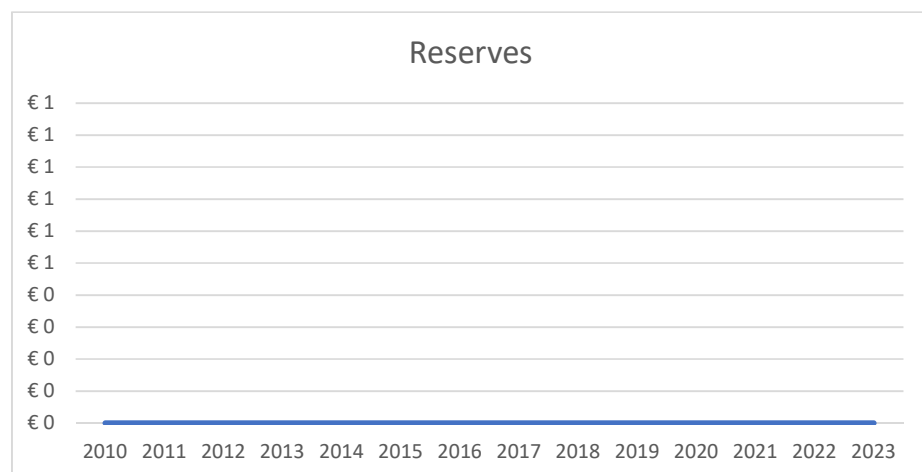
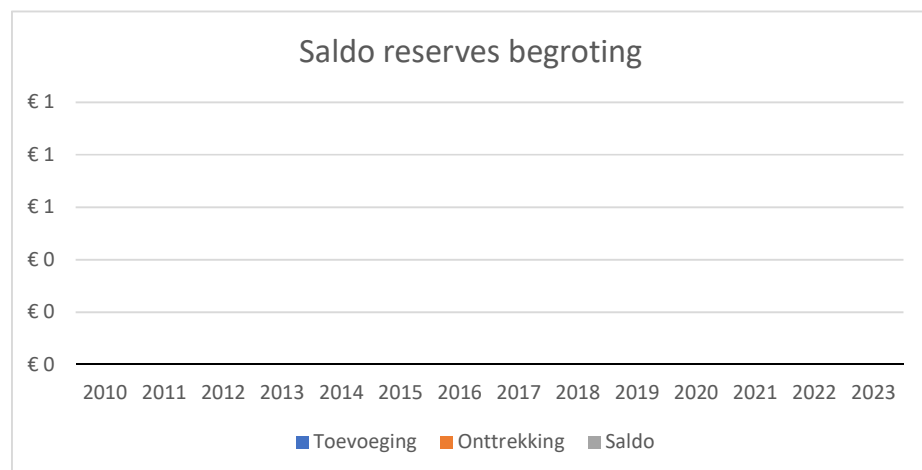
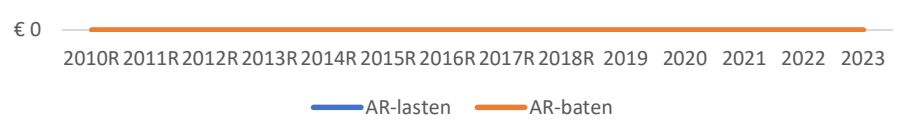
KERNGRAFIEKEN

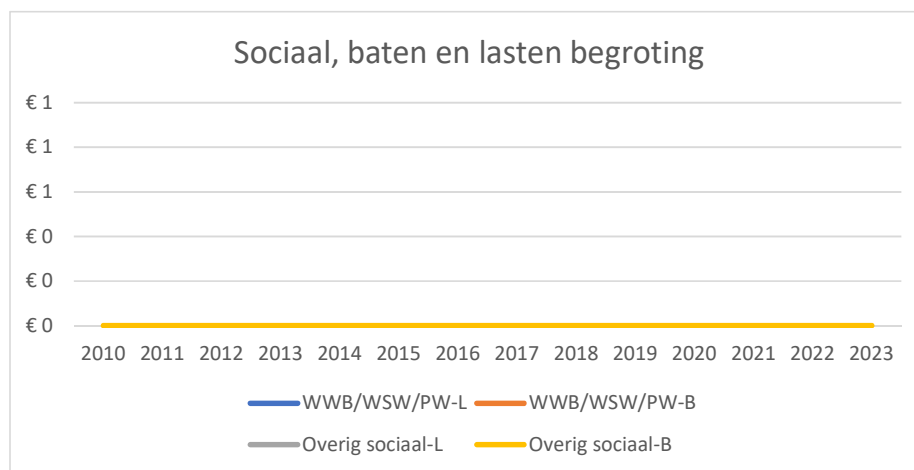

Overige grafieken

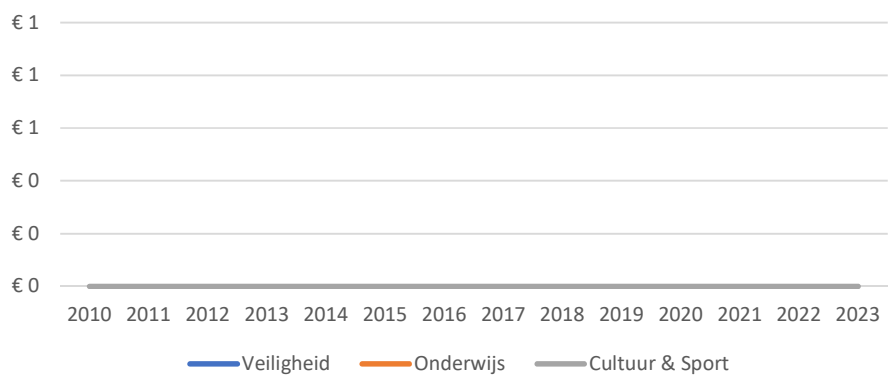

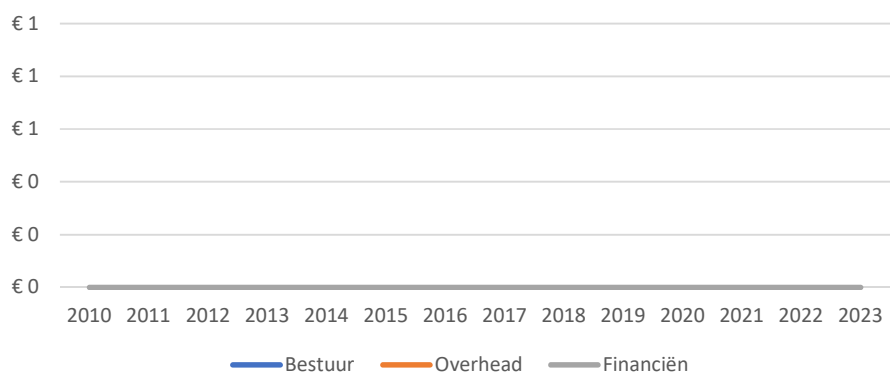
2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023

V&V-Begr. Overig-Begr.

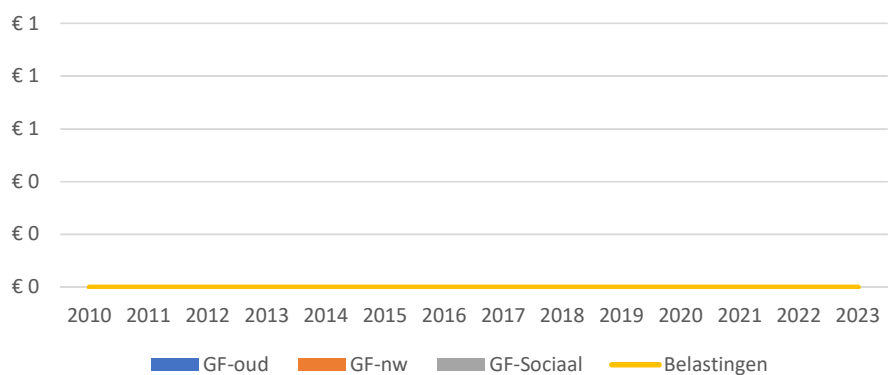
Maatschappelijk, lasten begroting

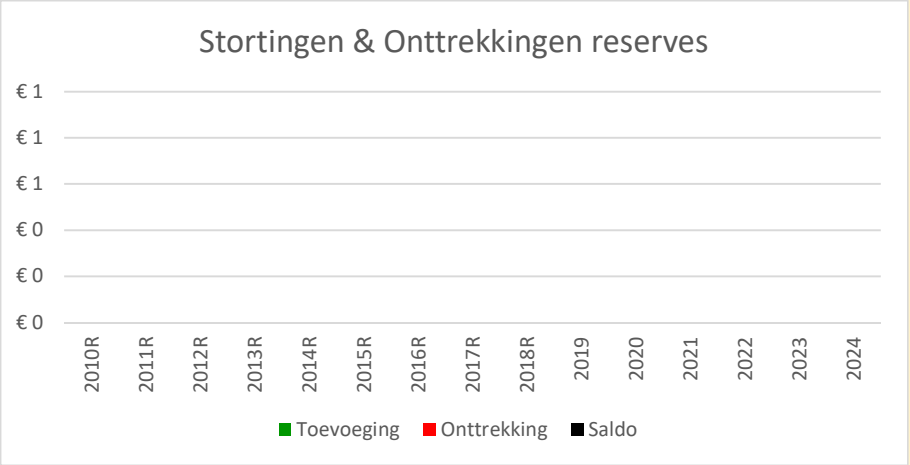

Bestuur & Financiën, lasten begroting

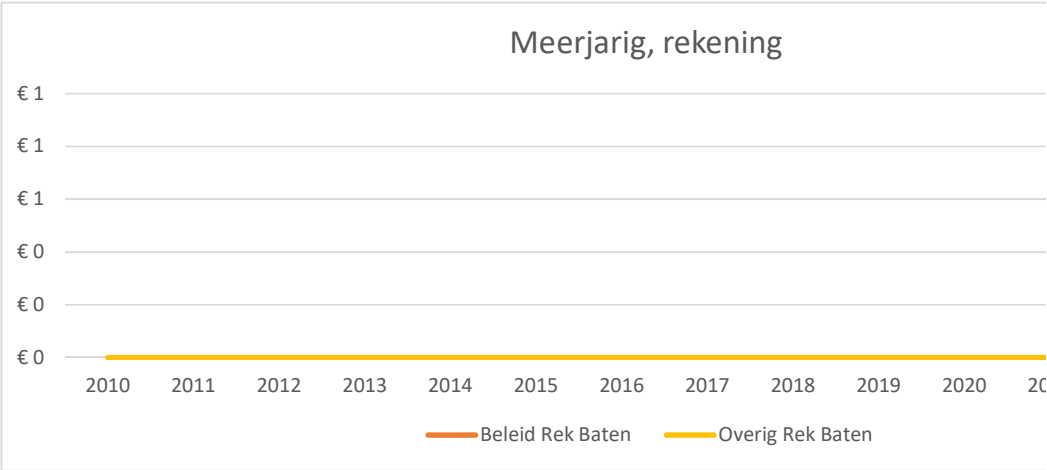

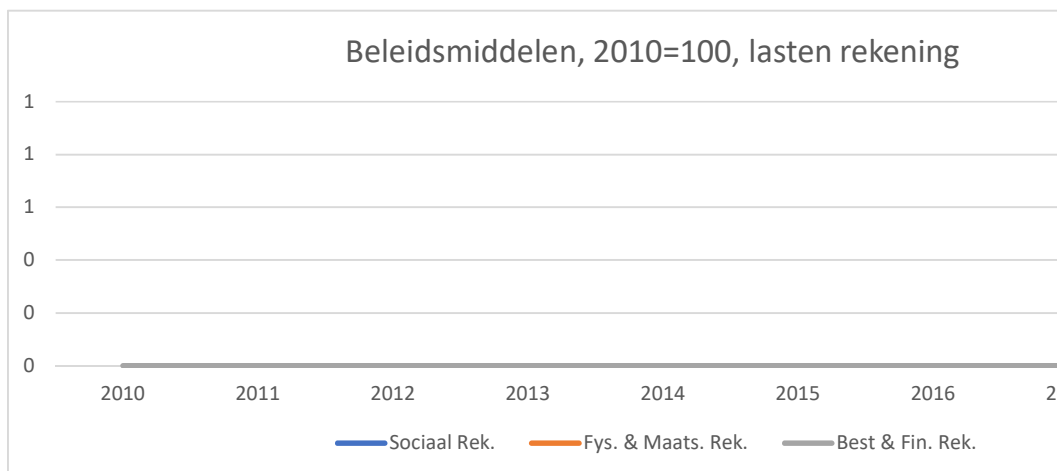
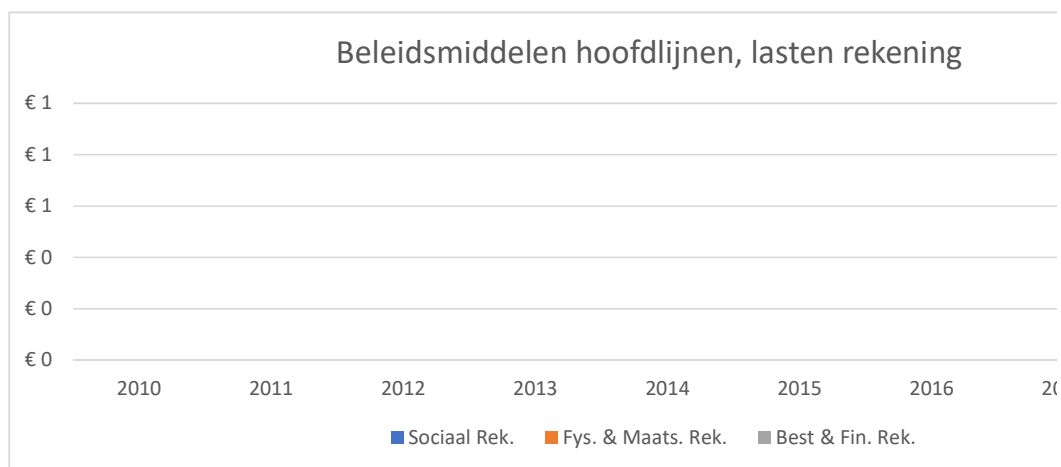
GF & Belastingen, begroting

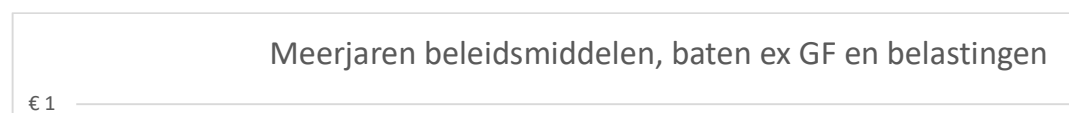
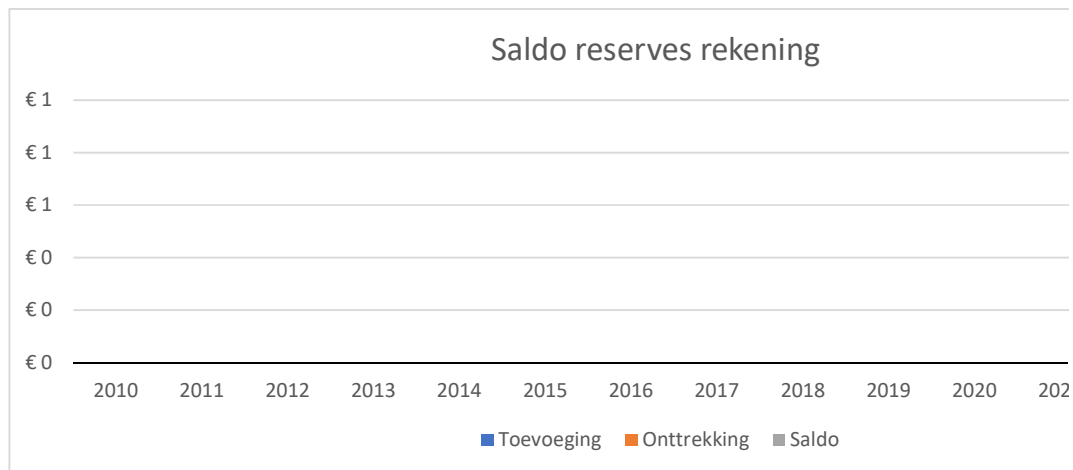
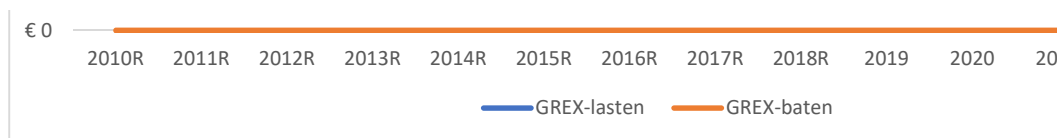

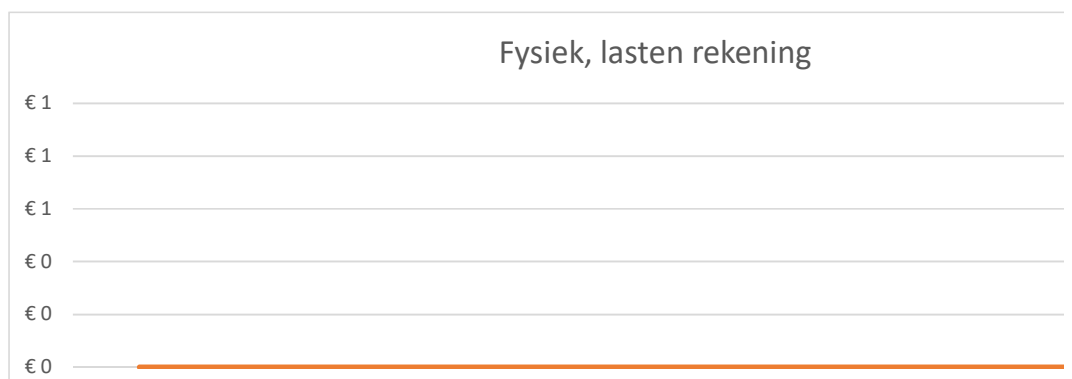
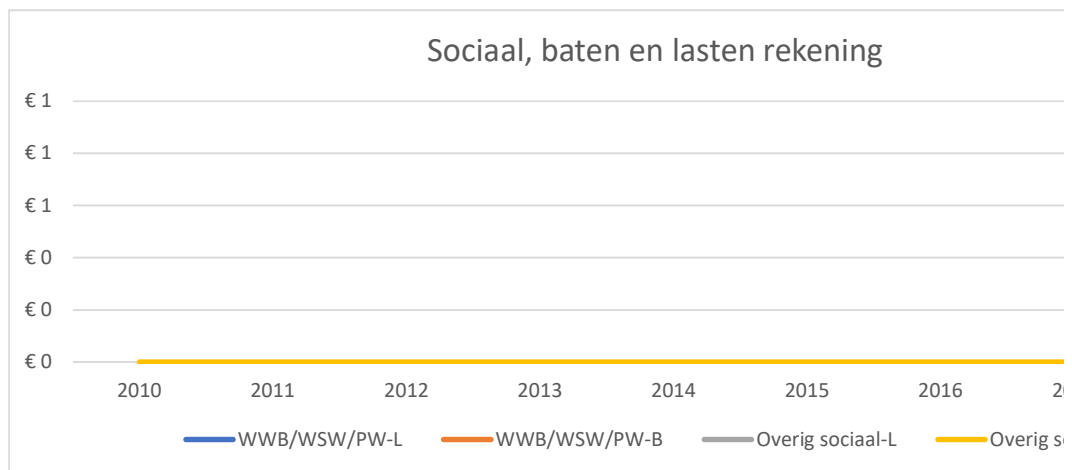
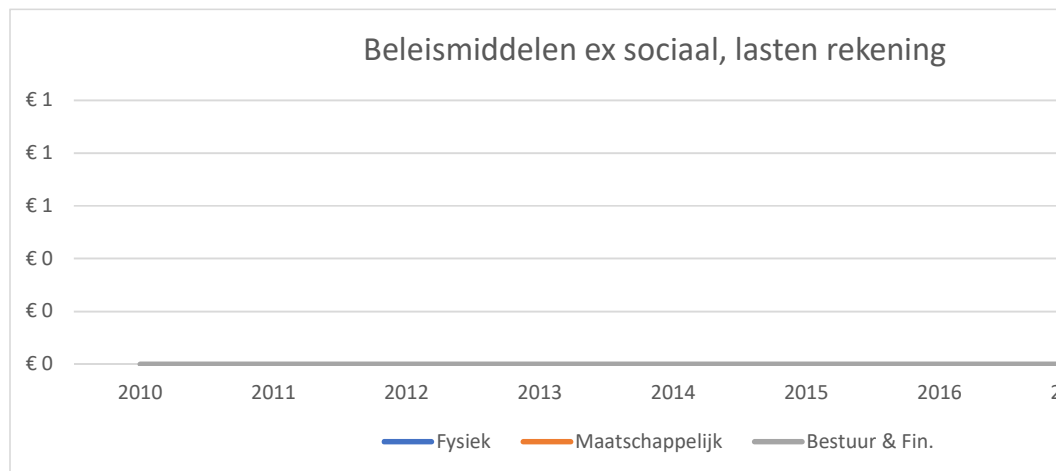
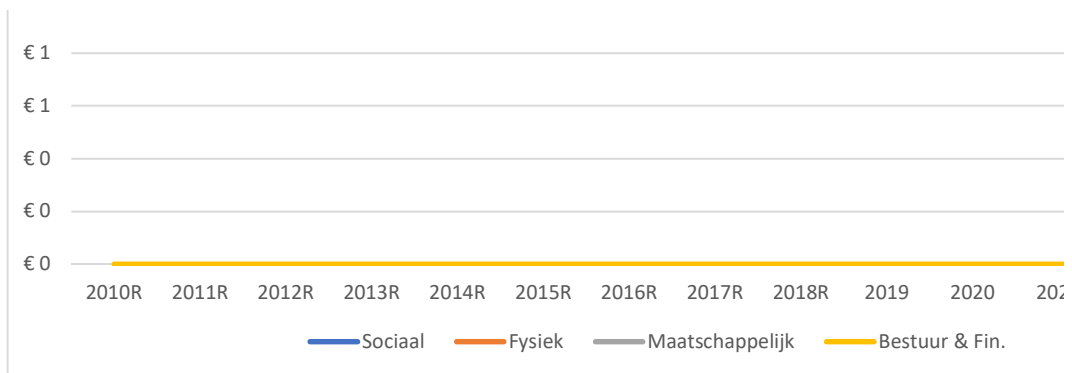

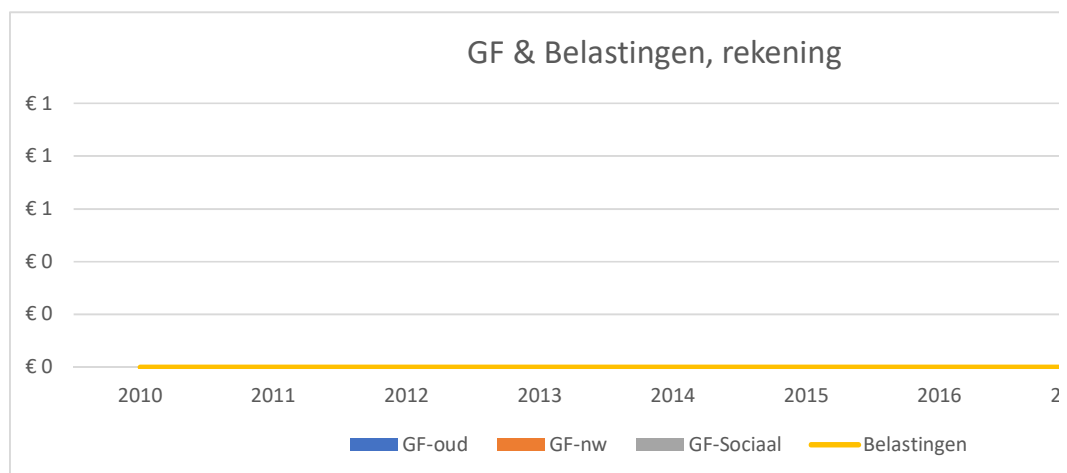
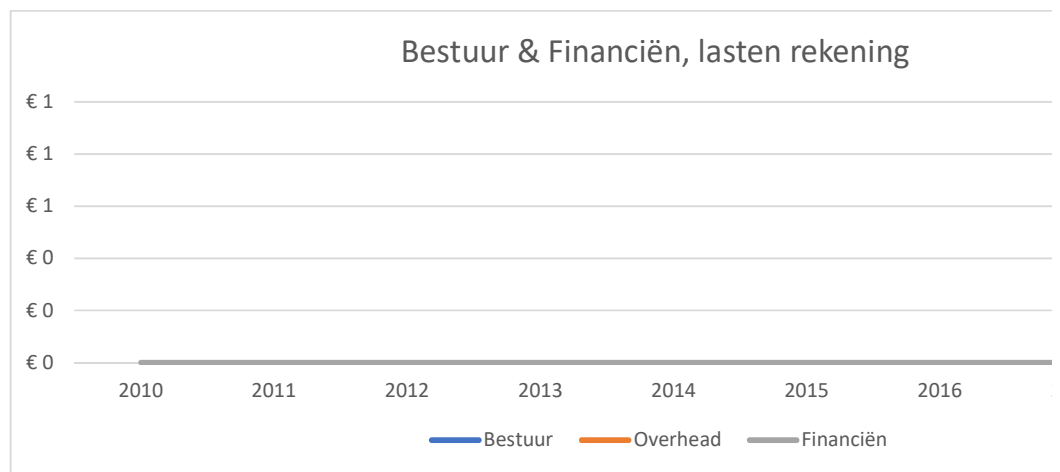
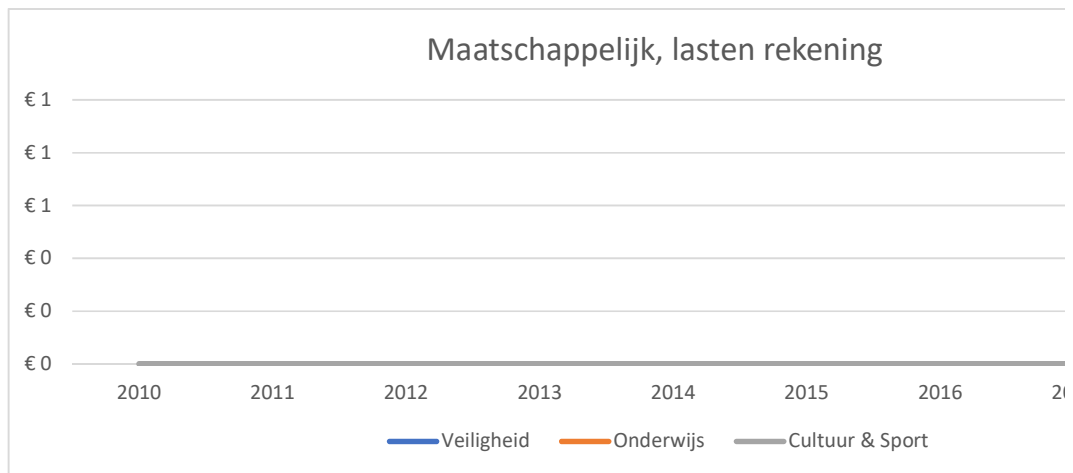
Bevolking en Sociaal domein	
ten opzichte van	
gemeentegrootteklasse	
Score Sociaal Domein	Neutraal
Score Financieel	Beter
Score Bevolking 2019	Achterblijvend

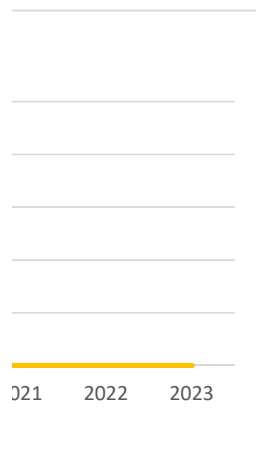

	2021	2022	2023
(a) Total assets	\$1,678,900	\$1,725,000	\$1,780,000
(b) Total liabilities	\$1,000,000	\$1,050,000	\$1,100,000
(c) Total equity	\$678,900	\$675,000	\$680,000
(d) Retained earnings	\$100,000	\$150,000	\$200,000
(e) Common stock	\$578,900	\$525,000	\$480,000

21	2022	2023
----	------	------

A horizontal timeline with three labeled points: 2021, 2022, and 2023. A yellow bar is positioned above the timeline, starting at 2021 and ending at 2023, representing the study period.

2017 2018

A horizontal bar chart comparing the percentage of respondents who believe the government should do more to help people with a mental health problem in 2017 and 2018. The chart is for the 'Sociaal-B' category. The x-axis represents the percentage, with labels for 2017 and 2018. The y-axis lists the categories, with 'Sociaal-B' at the bottom. The bar for 2017 is orange and extends to approximately 65%. The bar for 2018 is grey and extends to approximately 65%.

Year	Percentage
2017	65%
2018	65%

2017 2018

2017 2018

2017 2018

2017 2018